

Sammanställning av svar på remiss av klimat- och energistrategi för Nässjö kommun

Förslag till klimat- och energistrategi för Nässjö kommun har varit på remiss från och med den 20 juni 2023 till och med den 30 september 2023. 17 svar har inkommit, vilka har sammanställts och kommenterats i detta dokument. Vi tackar för engagemanget hos alla som har svarat.

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Centerpartiet</p> <p>Centerpartiet tycker att klimat- och energistrategin är gedigen och väl genomarbetad. Den innehåller mycket bra fakta och information och den pekar på ett tydligt sätt ut riktningen för Nässjö kommuns klimat- och energiarbete där samtliga nämnder och bolag aktivt ska bidra. Det är då viktigt att det avsätts resurser till arbetet och frigör utrymme både i drift- och investeringsbudget exempelvis för laddinfrastruktur, utökade stråk med GC-vägar etc. etc. Bättre miljö måste få kosta.</p> <p>Att ändra folks pendlingsbeteende har en stor positiv inverkan på miljön och att från kommunens sida t ex införa cykelförmån för anställda skulle bidra till detta på aktivt sätt, en konkret åtgärd. Färre fordon i stan, renare luft. Berör både de globala målen och en mängd andra kommunala strategier och regionala planer. Detta kan t ex vara en indikator under åtgärdsområde.</p> <p>Centerpartiet tycker att det är positivt att man infört en indikator och mått på återbruk betr åtgärdsområde konsumtion och livsstil. Detta går hand i hand med krav i ny upphandlingspolicy. Här kan vi spara vi både miljö och pengar vid t ex inköp av inventarier vid nybyggnation av skolor och förskolor. Att faktiskt se över vad man har innan man handlar nytt. Resurser inom kommunen kan få nya arbetsuppgifter som att fräscha upp t ex gamla men funktionsdugliga bord, bänkar och stolar.</p> <p>Vi anser att sista meningen gällande lokalisering av solcellsparker (under rubrik översiktsplan för Nässjö kommun, sid 6) ska strykas. Solcellsparker bör endast uppföras</p>	<p>Trafikutvecklingen i Nässjö stad ingår som del i uppföljningen av trafikstrategins mål.</p> <p>Formulering kommer från översiktsplanen och kan inte ändras förrän översiktsplanen revideras.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>på mark som saknar andra möjliga användningsområden. Mark har alltid ett visst användningsområde... skogsbruk, biologisk mångfald, rekreation etc. Den första meningen är bra och viktig.</p> <p>Centerpartiet anser att det strategin borde innehålla ett stycke om gamla miljöskulder, deponier och hur vi strategiskt arbetar med dessa. Även här enligt inledningen, måste man avsätta resurser.</p> <p>En annan synpunkt men som är mer kopplat till måltidspolicyn. Att ha ett mål - ekologiska produkter 60% är väldigt ambitiöst med tanke på omvärldsläget och vad kriget i Ukraina har medfört. Vissa producenter av livsmedel har gått över från ekologisk produkter till konventionell produktion. Risken finns att tillgången av ekologiska produkter minskar.</p>	<p>Deponier och liknande hör ihop med andra miljömål än minskad klimatpåverkan. Åtgärder finns framförallt i åtgärdsprogram 2023-2027 för hälsans miljömål som Nässjö kommun ställt sig bakom.</p> <p>En eventuell ändring av målet får tas upp i samband med revidering av måltidspolicyn. Inriktningar under konsumtion och livsstil refererar till de mål i måltidspolicyn som har direkt koppling till klimatpåverkan. Andel ekologiska livsmedel har inte direkt koppling till minskad klimatpåverkan.</p>
<p>Liberalerna</p> <p>Det är långt till måldatumet 2045. Mycket hinner hända, vilket vi enkelt kan se på Sveriges hantering av kärnkraften. På 1970-talet uppmålades ett skräckscenari och kärnkraften skulle avvecklas. 50 år senare har kärnkraften åter blivit aktuell, tekniken har utvecklats, alternativen för planerbar energi otillräckliga och inför hotande lokala effektbrister och höga energipriser, många har bytt ståndpunkt.</p> <p>Ett strategidokument ska ha hög målsättning, men det behöver ändå finnas en realism i förverkligandet. Kärnkraftsfrågan har också visat att man bör undvika att specificera teknik i detalj.</p> <p>Under åren har olika politiska beslut drivit fram och subventionerat olika bränslen till fordon med mycket tveksamt resultat annat än för fordonsägare som försökt leva upp till de populistiska miljöreglerna.</p> <p>Tekniken förnyas och utvecklas snabbt.</p> <p>Konkreta synpunkter på strategidokumentets innehåll:</p> <p>1. Biogasöverenskommelsen. ”Minst 50% av biogas i egen fordonsflotta”. Biogas består av metan (40-80%) och koldioxid samt små mängder vatten och andra föreningar. Biogas</p>	<p>Målen ses över och delmål läggs till.</p> <p>Avsnittet återger vad som står i biogasöverenskommelsen. Om Liberalerna vill ändra målsättningarna bör synpunkterna</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>framställs genom rötning av organiskt material som matavfall, slam från reningsverk eller annan biomassa. Metan är en gas vars utsläpp är mångfalt farligare för klimatet än koldioxid. Tillgången till biogas är och bedöms vara begränsad genom att tillgången på råvara (inom Sverige) är begränsad. Om köttproduktionen i minskas, blir tillgången på biogas också mindre.</p> <p>För framdrivning av fordon används fordonsgas, vilken är en blandning av biogas och naturgas, beroende på bristen på biogas. Naturgas är en fossil produkt.</p> <p>LIB anser att Nässjö kommuns fordonsflotta i första hand framdrivs med elbilar. För de fordon, som huvudsakligen körs utanför tätort, bör biogas användas.</p> <p>2. Översiktsplan för Nässjö kommun.</p> <p>”Kommunen ska verka för en elektrifiering av järnväg mellan Nässjö och Vetlanda”.</p> <p>Elektrifiering av regionala järnvägar är inte en kostnadseffektiv klimatlösning på regionala tågtransporter. Att elektrifiera glest trafikerade regionala banor innebär stora investeringar som förr eller senare ska betalas genom höjda biljettpriser och skattesubventioner.</p> <p>I flera länder i Europa används redan regionaltåg som har 3 framdrivningssätt, batteri, el alternativt diesel. Dessa tåg möjliggör flexibilitet att användas på alla befintliga banor utan ombyggnader förutom laddningsstationer. Samma tåg kan trafikera linjer där framdrivningssättet ändras utan att passagerarna behöver byta tåg.</p> <p>Linjen Nässjö – Vetlanda skulle med säkerhet klaras med batteridrift.</p> <p>LIB förordar att Nässjö kommun ska verka för att regionala järnvägslinjer trafikeras av tåg med alternativa framdrivningssätt.</p> <p>3. Småskalig vattenkraft. ”Befintliga dammar utnyttjas”.</p> <p>Utifrån EU-krav ställs krav på miljöanpassning av vattenkraft och dammar. Det pågår ett arbete med att återställa våtmarker, miljöanpassa stora dammar och ta</p>	<p>framförs när/om biogasöverenskommelsen ska revideras.</p> <p>I åtgärdsområdet ”Konsumtion och livsstil” föreslås att Nässjö kommun ska ta fram en fordonsstrategi med tydliga upphandlingskrav. I strategin ska det framgå vilka olika drivmedel som ska väljas beroende på verksamhetens behov och förutsättningar. Utgångspunkten är fossilfria drivmedel.</p> <p>Avsnittet återger ett ställningstagande som står i antagen översiktsplan. Om Liberalerna vill ändra ställningstagandet bör synpunkterna framföras när översiktsplanen revideras.</p> <p>Även detta står i antagen översiktsplan.</p> <p>Klimat- och energistrategin lyfter inte fram småskalig vattenkraft i inriktningarna under åtgärdsområdet ”Förnybar energi”. Under nulägesbeskrivningen framgår att</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>bort äldre mindre dammar och uppdämningar. Strategidokumentet verkar inte beakta denna utveckling.</p> <p>LIB förordar att ställningstagandet tas bort.</p> <p>4. Översiktsplan för kransorter och landsbygd.</p> <p>Strategidokumentet innehåller strategier som i huvudsak riktar sig mot Nässjö tätort.</p> <p>Det saknas strategier för ett klimatanpassat boende och resande i och till/från kommunens småorter och landsbygd.</p> <p>5. Gång och cykel-trafik.</p> <p>Strategidokumentet pekar ut att särskilda hänsyn till gång och cykel-trafik ska tas vid nybyggnation. Stort fokus läggs även på cykelparkeringar. Men merparten av gång och cykeltrafiken går på redan befintliga vägar, där hindren för en snabb och enkel trafik är många. Om det finns många hinder på vägen är nog inte parkeringsmöjligheten avgörande för valet av cykel. Nässjö kommun har goda förutsättningar för cykelresande och LIB vill att gång och cykelresandet ökar betydligt snabbare än vad enbart nybyggnation kommer att skapa.</p> <p>LIB vill att en inventering görs av befintliga gång och cykelvägar och att dessa förbättras för att skapa snabbare och bekvämare gång och cykelvägar.</p> <p>6. Ekologiska och vegetariska produkter.</p> <p>I dokumentet lyfts valet av ekologiska och vegetariska produkter fram i flera punkter.</p> <p>LIB anser att ett ökat inslag av dessa produkter är positivt. Fn minskar dock tillgången på ekologiska produkter i Sverige. En betydande del av de ekologiska och vegetariska produkterna importeras, med oftast långa transporter som följd. Men en del av de vegetariska produkterna är ultra-processade. (Till exempel härkis och baljhavre har genomgått många processer, jämfört med ursprungsproteinet bondböna och havre). Produkterna kallas ultra-processade, eftersom de är industriellt behandlade.</p>	<p>vattenkraften står för mycket liten del av elproduktionen i Nässjö kommun.</p> <p>Synpunkten bör framföras när översiktsplanen revideras.</p> <p>Synpunkten avser sådant som står i antagen översiktsplan.</p> <p>Inventering och prioritering av både nybyggnation och förbättringar av befintliga gång- och cykelvägar finns i trafikstrategin.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Det är mycket viktigt att den positiva klimatpåverkan som är tanken med att välja dessa produkter, och helhetssynen inte går förlorad till förmån för ideologiska åsikter.</p> <p>Inget i dokumentet lyfter fram val av svenska, närodlade produkter.</p> <p>LIB anser att valet av ekologiska, vegetariska och svenska närodlade produkter ska göras utifrån en helhetssyn avseende miljöpåverkan, som även inkluderar transporter, produktion och miljöpåverkan i ursprungslandet.</p> <p>7. Avfallsplan.</p> <p>”Minska mängden farligt avfall i hushållsavfall”.</p> <p>Varför begränsa till hushållsavfall? Kommunal verksamhet och företag borde naturligtvis också inkluderas.</p> <p>LIB föreslår att mängden farligt avfall minskas generellt</p> <p>Exempel 1. Konstgräs.</p> <p>I Nässjö kommuns preliminära investeringsbudget framgår en investering i konstgräsplan vid Brinellskolan.</p> <p>Det är sen länge känt att konstgräsplaner sprider mycket mikroplast via dagvatten och skor/kläder. Det finns ännu ingen återvinningsanläggning i Sverige för uttjänt konstgräs. Flera storstadskommuner tvingas budgetera miljontals kronor för omhändertagande av utbytt konstgräs.</p> <p>Så sent som lördagen 16 sept 2023 skrev Smålands Dagblad om planerna på att byta konstgräsmattan i Sävsjö, ”gummigranulatet i konstgräset kommer troligen att vara förbjudet att sälja om åtta år. Det är andra lösningar på gång men de är förmodligen inte framme på några år.” Man byter alltså konstgräs nu, trots miljökonsekvensen, för att undvika hamna i ett läge där det är förbjudet.</p> <p>LIB föreslår att, så länge miljögodkända alternativ saknas, ska Nässjö kommun inte använda konstgräs. Nässjö kommun bör välja ett mer miljövänligt alternativ för den planerade gräsplanen.</p>	<p>Inriktningarna i åtgärdsområde ”Konsumtion och livsstil” har som syfte göra val enligt måltidspolicyn för att minska klimatpåverkan. En av inriktningar är att göra rätt val med hänsyn till produktens hela livscykel, där transporter och produktion i ursprungslandet vägs in. Inriktningen förtydligas med detta.</p> <p>Framtagande av ny avfallsplan för Nässjö, Eksjö och Aneby pågår. Synpunkterna bör framföras inom ramen för den processen.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Exempel 2. Återanvändning. ”Avfall som resurs”</p> <p>I många andra kommuner finns ett aktivt arbete med återanvändning av varor som lämnas på kommunens återvinningsanläggning. Man sorterar och säljer användbara varor, tex byggvaror, möbler, cyklar, etc. Detta ger ett antal personer arbete och minskar ”sopberget”. Så inte i Nässjö. Tvärt om. Personalen på Boda bevakar noga att inget återanvänds. LIB föreslår att Nässjö kommun utreder möjligheterna att driva en aktiv återanvändning i anslutning till Boda.</p>	
<p>Miljöpartiet de gröna</p> <p>Visionen</p> <p>Det saknas framtidsvisioner i klimat- och energistrategin om hur Nässjö kommun kommer att se ut efter en grön samhällsomställning. Framtidsvisionerna handlar om både på kortare och på längre sikt. Hur ser Nässjö kommun ut år 2030 respektive år 2045? Här finns det en stor utvecklingspotential för klimat-och energistrategin att verkligen staka ut en djärv vision, som kommer att kunna göra skillnad för Nässjö kommuns framtida energiförsörjning och klimatarbete.</p> <p>De globala målen</p> <p>Klimat-och energistrategin påverkar de globala målen och det gäller även mål 15, som handlar om ekosystem och biologisk mångfald. Detta mål finns inte med i strategin och behöver inkluderas. Klimatförändringarna kommer att ha negativa konsekvenser på våra ekosystem. Därför blir det viktigt att hålla ekosystemen mer diversifierade, så att vi kan planera inför framtiden. Agenda 2030 nämns knappt alls i Klimat-och energistrategin.</p> <p>Sveriges miljömål</p> <p>Miljöpartiet anser att generationsmålet också ska nämnas i strategin. Generationsmålet har nämligen påverkan på kommunens fokusmål. ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta,</p>	<p>Vi har valt att inte skapa en egen framtidsbild utan har omsatt vad länsstrategins framtidsbild innebär i form av mål och åtgärder för Nässjö kommun.</p> <p>Mål 15 läggs till. Rubriken till avsnittet ändras så att det framgår att de globala målen är en del av Agenda 2030.</p> <p>Generationsmålet läggs till.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”</p> <p>Regionala mål</p> <p>En del av biogasöverenskommelsens konsekvenser innebär en prioritering av gasfordon vid upphandlade transporter. Miljöpartiet förespråkar eldrift av fordonsflottan, så långt som det är möjligt. Även de biogena utsläppen, som biogasen faktiskt genererar, bidrar till ökade växthusgaser och uppvärmning. Tyvärr tas inte dessa utsläpp med i den officiella statistiken, men det gör dem inte mindre påverkande. Nässjö kommunen behöver således verka för en elektrifiering av alla transporter, i så stor utsträckning som möjligt och det är rimligt att benämna detta mer i klimat-och energistrategin.</p> <p>Solcellsparker</p> <p>Solcellsparker ska främst uppföras på mark som saknar andra möjliga användningsområden i Nässjö kommun. Det är viktigt för kommunen att kartlägga och klargöra vilka områden, som är möjliga som framtida solcellsparker. Parkerna i sig är viktiga för Nässjö kommuns ökade produktion av förnybar energi.</p> <p>Nässjö kommun behöver överväga ett bättre nyttjande av sina ledningsgator, så att de kan användas för flera ändamål, så som solceller, cykelvägar och biotoputveckling.</p> <p>Parkeringsstrategi</p> <p>Nässjö kommuns kommande parkeringsstrategi medger en reducering av parkeringsnormen med max 30 procent. Det kan vara begränsande om kommunen vill arbeta med en dynamisk motivation till ett omställt samhälle. Det finns exempel på projektparkerings-tal ned till 0,4 i utkant av tätort i utbyte mot bilpool och cykelpool och där det faktiska utfallet innebär ett nyttjande så lågt som under 0,2. Tillräckliga pendlarparkeringsplatser måste säkerställas. Finns det möjlighet att villkora parkeringen kopplat till ett nyttjande av kollektivtrafik och göra den bokningsbar?</p>	<p>I åtgärdsområdet ”Konsumtion och livsstil” föreslås att Nässjö kommun ska ta fram en fordonsstrategi med tydliga upphandlingskrav. I strategin ska det framgå vilka olika drivmedel som ska väljas beroende på verksamhetens behov och förutsättningar. Utgångspunkten är fossilfria drivmedel.</p> <p>Synpunkterna vägs in när riktlinjer för storskalig produktion av solceller inklusive principer för placering utifrån översiktsplanens ställningstaganden tas fram (se åtgärdsområde ”Förnybar energi”)</p> <p>Synpunkterna avser antagen parkeringsstrategi och bör framföras av Miljöpartiet vid en revidering av strategin.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Miljöpartiet vill se gröna tak och tak, som skyddar mot regn och är utrustade med solceller, över pendlarparkeringsplatser. Det måste finnas ett tillräckligt stort antal laddplatser för elbilar och även cykelplatser.</p> <p>Riktlinjer för trafiksäkra och miljövänliga resor</p> <p>Vi tycker att klimat-och energistrategin mycket tydligare kan visa hur Nässjö kommun kan gå före genom att uppmuntra till samåkning och hur mötesplanering beaktar möjligheten till kollektiva resor.</p> <p>Måltidspolicy</p> <p>De nationella målen för ekologiska livsmedel är 60 procent till 2030. Region Jönköping har uppnått 61 procent andel ekologiska livsmedel. Nässjö kommun köper i dagsläget endast 14 procent ekologiska livsmedel. Det innebär att Nässjö kommun placerar sig på plats 223 bland landets kommuner. Det är inte hållbart i längden. Ekologiskt producerad mat har stor betydelse för våra ekosystem och därför behöver betydelsen av ekomaten förtydligas i klimat-och energistrategin.</p> <p>Avfallsplan</p> <p>Miljöpartiet anser att det ska uttryckas som en målsättning per invånare för att mätetalet ska vara oberoende av befolkningsförändringar.</p> <p>Energianvändning</p> <p>Naturgas är ett begrepp som inte bör användas. Miljöpartiet anser att ordet fossilgas bör användas istället, som Språkrådet för övrigt förespråkar.</p> <p>Koldioxidbudget</p> <p>Det finns nyligen uppdaterade siffror i den nationella emissionsdatabasen som visar att Nässjö kommun behöver sänka de territoriella utsläppen med drygt 23 procent per år, på grund av att utsläppen sedan den senaste mätningen har ökat. Klimat-och energistrategin får inte fixera sig vid en specifik procentsats, då resultatet av minskningar av utsläpp ger olika förutsättningar år för år. För närvarande, så</p>	<p>Riktlinjerna ska revideras.</p> <p>Synpunkter på antagen måltidspolicy bör framföras när den ska revideras.</p> <p>Framtagande av ny avfallsplan för Nässjö, Eksjö och Aneby pågår.</p> <p>Begreppet byts ut i strategin.</p> <p>Avsnittet skrivs om.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>krävs det minskningar på drygt 23 procent per år.</p> <p>Transporter och resor</p> <p>Det finns mycket att utveckla i Nässjö kommun, vad gäller samåkningsalternativ till och från möten exempelvis. Det måste framgå i en Klimat-och energistrategi år 2023 hur kommunen kan presentera olika samåkningsalternativ för kommunmedborgarna. Nässjö kommun kan ta fram appar som verktyg för planering av samåkningen.</p> <p>En klimat-och energistrategi ska ju mejsla ut de stora dragen i energi-och klimatarbetet i en kommun. Men det finns specifika saker som behöver nämnas tydligt, för att Nässjö kommun ska få bättre infrastruktur, samtidigt som kommunen ska kunna sänka koldioxidutsläppen vid transporter inom kommunen. Miljöpartiet saknar cykelvägar mellan kransorterna och Nässjö tätort, och även till Boda återvinningsanläggning. Nässjö kommun behöver få till ett dynamiskt samarbete med Trafikverket, för att klargöra finansiering av säkra cykelbanor.</p> <p>Kollektivtrafiken är alldeles för dyr och turtätheten behöver bli bättre, inte minst ute i Nässjö kommuns kransorter. Kollektivtrafikens betydelse för Nässjö kommun i regionen behöver förtydligas än mer i strategin. Att fler åker kollektivt i Nässjö kommun ser Miljöpartiet som någonting mycket positivt. Men då måste kollektivtrafiken också uppfattas som prisvärd, välfungerande och attraktiv. Nässjö kommun skulle kunna verka för att införa ett Sverigekort, så att fler kan åka kollektivt till en billigare kostnad.</p> <p>Samhällsplanering</p> <p>En viss förtätning behövs, samtidigt som det är viktigt att värna gröna lungor i stadsmiljön. Miljöpartiet är kritiska till att handels- och industriområdena i huvudsak helt saknar grönska. Nässjö kommun ska kunna ställa högre krav på gröna områden vid nyetablering av industrier. Stadsmiljöerna behöver utvecklas till grönare områden. Det ekologiska</p>	<p>Åtgärder för ökad samåkning ingår i att arbeta systematiskt med att minska kommunkoncernens fossilberoende resor och transporter, som finns med som en inriktning under åtgärdsområdet ”Transporter och resor”. Olika lösningar kan finnas över tid och strategin kan snabbt bli inaktuell om den blir för detaljerad. Därför är inriktningarna på en övergripande nivå. Mer konkreta åtgärder tas fram i handlingsplanen. Detta förtydligas i ett nytt avsnitt om genomförande.</p> <p>Prioriterings- och finansieringsprinciper för utbyggnad av gång- och cykelväg längs statlig väg kommer att fastställas i den regionala cykelplanen.</p> <p>Nässjö kommun har ett nära samarbete med Jönköpings länstrafik, där kommunens behov lyfts fram. En avsiktsförklaring mellan Nässjö kommun och länstrafiken tecknades i början av 2024.</p> <p>Finansieringen beslutas av kollektivtrafikhuvudmannen, som är Region Jönköpings län. Partierna har möjlighet att påverka detta via regionpolitiken.</p> <p>I översiktsplanen finns ett ställningstagande för att säkerställa tillgången till grönska vid framtagande av nya detaljplaner. En grönstrukturplan håller på att tas fram för att konkretisera hur grönska ska säkerställas i planeringen. Inriktningen om förtätning under</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>perspektivet måste finnas med i klimat-och energistrategin med gröna tak, växtlighet och biologisk mångfald.</p> <p>En större biologisk mångfald i Nässjö kommun skulle kunna göra stadsmiljön till oaser för insekter och groddjur. Cykelpendling från kransorterna måste möjliggöras inom en snar framtid.</p> <p>Bebyggelse</p> <p>Kommunen behöver nyttja livscykelanalyser för att kunna ställa krav på nivåer av nyproduktion av bostäder (se Boverket). Offentliga lokaler och anläggningar behöver analyseras utifrån verkningsgrad, nyttjade timmar, och utredas för möjlighet till flexibelt nyttjande i syfte att minimera nyproduktion. Detta ger en stor klimatnytta jämfört med att bygga nytt. Det som är mest klimatnyttigt är faktiskt att inte bygga nytt alls, utan att i stället kunna använda lokaler som kommunen redan disponerar.</p> <p>Klimat-och energistrategin behöver betona recirkulation av vatten i större utsträckning än vad den gör. Det finns redan nu teknik för att rena vattnet. Vi kan använda grävatten i stället för dricksvatten i vattenhushållningen. Vi måste ställa oss den viktiga framtidsfrågan; Hur ska dagvattensystemet kunna ta emot så stora vattenmassor?</p> <p>Klimatsäkringen är oerhört viktig och dessvärre finns det för få konkreta svar på hur vi ska hantera klimatförändringarna och arbeta med klimatsäkring i klimat-och energistrategin. Kommuninvest konstaterar att de gröna investeringarna är alldeles för låga. Hur kan vi öka de gröna investeringarna i Nässjö kommun? Klimatfonder kommer att bli allt viktigare i framtiden och förtjänar att nämnas i klimat-och energistrategin.</p> <p>Konsumtion och livsstil</p> <p>Det finns mycket att göra för att utveckla återanvändning/återbruk av material, bland annat byggmaterial. Miljövänlig livsmedelshantering, ekologiska livsmedel, säsonganpassning och minskat matsvinn är</p>	<p>”Lokalisering av bebyggelse” förtydligas med att behovet av grönska ska tillgodoses.</p> <p>Det sker en prövning av alla föreslagna investeringar i budgetprocessen. Här går ekonomistyrningen och klimatnyttan hand i hand, eftersom investeringar i byggnader alltid medför höga kostnader och undviks om det är möjligt.</p> <p>Vatten- och avloppsfrågor inklusive skyfall hanteras i VA-planen och vattentjänstplanen.</p> <p>Anpassningar till ett förändrat klimat ingår inte i klimat- och energistrategin. Åtgärder som Nässjö kommun har ställt sig bakom finns i åtgärdsprogrammet för ett förändrat klimat.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>andra saker som Nässjö kommun behöver arbeta med.</p> <p>Förnybar energi</p> <p>Klimat-och energistrategin behöver tydligare beskriva hur Nässjö kommun kan verka för industrikluster, där företagen kan dra nytta av varandras restvärme och biprodukter. Även det cirkulära tänket i Nässjö kommun behöver synliggöras mer i klimat-och energistrategin.</p> <p>Småskalig vindkraft ska med fördel kunna placeras vid industriområden och trafikleder. Gärna i kombination med utökade installationer av solceller på tak, men även markmonterade solcellsanläggningar vid trafikleder och parkeringsytor.</p> <p>Långtidsparkeringar/pendelparkeringar är utmärkta ställen att placera soltak och elbilsladdare, som även kan fungera som cykelparkeringar och regnskydd.</p> <p>Gröna näringar och natur</p> <p>Miljöpartiet vill särskilt betona skogsbrukets viktiga del i den gröna omställningen. Nässjö kommuns skogsförvaltning ska vara inriktad på hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk. Skarpare formuleringar i Klimat-och energistrategin skulle kunna inspirera skogsägare till ett mer hållbart skogsbruk.</p> <p>Miljöpartiet vill se fler konkreta utbildningsinsatser för skolbarn i Nässjö kommun för ökad kunskap om natur och mänsklighetens beroende av skog, vatten och ett klimat som är beboeligt. Ett första steg i detta kan vara en återstart av naturskolan på Ekomuséet i Bodafors. Kan man anpassa klimat-och energistrategin mer för skolungdomar och barn i Nässjö kommun?</p> <p>Näringsliv och affärsutveckling</p> <p>Går det att konkretisera mer kring vilka resurser som behövs, för att en utveckling mot ett ekologiskt hållbart samhälle ska ske? Det behövs en tydligare plan för detta. Samverkan måste ske med ett antal aktörer, näringsliv, region, medborgare. Miljöpartiet vill ha en tvärpolitisk arbetsgrupp, med uppdrag att bereda och bevaka arbetet. Medborgardialoger med kommuninvånarna</p>	<p>Inriktningarna går inte in på detaljnivå hur det ska göras utan det ska förtydligas i handlingsplaner. Detta förtydligas i ett nytt avsnitt om genomförande.</p> <p>Skogens nettoupptag av koldioxid kan öka genom åtgärder som ökar tillväxten eller minska avverkningarna. Kommunens skogsförvaltare bedömer att vi har en bra balans mellan gallring och hyggen idag. Att gå över till 100 procent hyggesfritt skulle få en negativ ekonomisk påverkan. Vi kan istället begränsa hyggenas storlek och utformning, avverka skogen när den uppnått mogen ålder samt gallra och plantera rätt träslag för maximal tillväxt.</p> <p>Återstart av naturskolan är en budgetfråga, som inte behandlas i klimat- och energistrategin.</p> <p>Samverkan drivs via Klimarådet på länsnivå, där länsstyrelsen, kommuner, regionen och näringslivet medverkar. Det är ett etablerat och väl fungerande samverkansforum. Det bedöms inte vara aktuellt att i klimat- och energistrategin föreslå bildande av ett motsvarande forum på lokal nivå. Klimat- och energifrågor riktade till näringslivet samordnas av Nässjö Näringsliv AB.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>om kommunens gröna omställning måste föras kontinuerligt. Nässjö kommun måste betona allvaret i att vi befinner oss i ett klimatnödläge och att det kräver stora insatser av alla parter, men att vi tillsammans kan skapa ett ekologiskt hållbart samhälle med modernare transporter och företag som gynnas av den gröna omställningen. Vi ser också att ett klimatråd skulle göra en stor nytta i omställningsarbetet. Här kan Nässjö kommun med fördel studera hur Lunds kommun arbetar med klimatråd.</p>	
<p>Socialdemokraterna</p> <p>Generellt:</p> <p>I sin helhet tycker vi att klimat- och energistrategin är välarbetat och tydlig i sitt upplägg och innehåller bra illustrationer och diagram som gör att den är enkel att ta till sig.</p> <p>Ibland är det dock svårt att avläsa om punkterna på inriktningarna gäller Nässjö kommuns geografiska område eller inom kommunkoncernen. I vissa fall är det specificerat och i andra inte.</p> <p>Frågor:</p> <p>Hur aktuell är siffran från klimatkollen? Står 14% i strategin men går man in på klimatkollen 2023-09-24 så står det 23,1%, dock med kortare årsantal.</p> <p>Vi vill bara säkerställa att siffran är uppdaterad och stämmer när beslut om strategin fattas.</p> <p>Transporter/resor:</p> <p>Fråga: Hur går tankarna kring satsningar på stickspår? Vi anser att en utveckling av stickspår borde finnas med i dokumentet antingen i den löpande texten eller som en egen punkt.</p> <p>Sida 18:</p> <p>Punkt ett under hållbart resande: lägga till ordet ”utbredd” så meningen blir: ”Verka för attraktiv, robust och utbredd tåg- och busstrafik för ett ökat pendlande med kollektivtrafiken.</p> <p>Nya punkter under Hållbart resande:</p>	<p>Inriktningarna struktureras och förtydligas så att detta tydligare framgår.</p> <p>Klimatkollen har uppdaterats med nya värden sedan remissversionen skrevs. Avsnittet om koldioxidbudget skrivs om.</p> <p>Frågan om industrispår diskuteras inom ramen för industrimarksutvecklingen. Det finns ännu ingen inriktning, och klimat- och energistrategin bedöms inte vara rätt dokument för ett ställningstagande om detta.</p> <p>”Utbredd” läggs till.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<ul style="list-style-type: none"> • Göra det enkelt att välja klimatsmarta pendelresor hela vägen från hem till arbete genom fler pendling-/cykelparkeringar (i tex mindre orter/landsbygd) • Arbeta för att förenkla för samåkning genom exempelvis en app och föregå med gott exempel vid politiska möten genom att bjuda in till samåkning i kallelsen. <p>Ny punkt under fordon som är oberoende av fossila bränslen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeta för att öka verkningsgraden på kommunkoncernens fordonsflotta genom exempelvis bil-pool till kommuninvånarna/anställda. <p>Samhällsplanering:</p> <p>Punkt 2 fylla på med ordet ”grönområden” i parentes.</p> <p>Ny punkt under lokalisering av bebyggelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öka andelen grönytor i detaljplaner <p>Bebyggelse</p> <p>Ny punkt under resurseffektivt byggande med låg klimatpåverkan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeta fram en form för att återbruka material som tex fönster, toaletter när kommunkoncernen gör ombyggnationer/rivningar som kan säljas vidare till allmänheten. <p>Ny punkt under energieffektiv bebyggd miljö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeta för att öka nyttjandegraden i kommunkoncernens befintliga lokaler. <p>Tillägg punkt 3: efter självförsörjande på energi: och pröva lösningar för minskad vattenanvändning och återbruk av vatten.</p> <p>Konsumtion och livsstil</p> <p>Inga ändringar/tilläggsförslag</p> <p>Förnybar energi</p> <p>Inga ändringar/tilläggsförslag</p>	<p>Detta finns med i parkeringsstrategin. En inriktning som hänvisar till parkeringsstrategin läggs till.</p> <p>Åtgärder för ökad samåkning ingår i att arbeta systematiskt med att minska kommunkoncernens fossilberoende resor och transporter. Olika lösningar kan finnas över tid och strategin kan snabbt bli inaktuell om den blir för detaljerad. Därför är inriktningarna på en mer övergripande nivå. Konkreta åtgärder formuleras i handlingsplanen.</p> <p>Inriktningen ”Verka för delningslösningar för fossiloberoende fordon” kan innebära en gemensam bilpool för kommuninvånare och anställda men inriktningarna går inte in på detaljnivå hur det ska göras utan de ska förtydligas i handlingsplanen.</p> <p>”Grönområden” läggs till.</p> <p>I översiktsplanen finns ett ställningstagande för att säkerställa tillgången till grönska vid framtagande av nya detaljplaner. En grönstrukturplan håller på att tas fram för att konkretisera hur grönska ska säkerställas i planeringen. Inriktningen om förtätning under ”Lokalisering av bebyggelse” förtydligas med att behovet av grönska ska tillgodoses.</p> <p>Inriktningarna om återanvändning under ”Konsumtion och livsstil” gäller även byggande.</p> <p>Effektiviserat lokalnyttjande kan bli en följd av inriktningen ”Sätta årliga energimål och regelbundet följa upp nyckeltal för kommunkoncernens fastighetsbestånd”.</p> <p>Förslaget hör mer hemma i vatten- och avloppsplaneringen än i klimat- och energistrategin.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Gröna näringar och natur</p> <p>Under långsiktigt hållbart jord-skogsbruk</p> <p>Ny punkt: Nässjö kommuns skogsförvaltning ska vara en förebild genom att använda metoden naturnära hyggesfritt skogsbruk.</p> <p>Fråga: Vad innebär utbildningsinsatser för skolbarn? I vilken omfattning görs det idag. Ett eventuellt ändringsförslag är att byta ut ordet "Fortsatt" mot "utveckla" beroende på hur mycket som görs (är tex "Naturskola" i gång fortfarande eller ej)</p> <p>Näringsliv och affärsutveckling</p> <p>Fråga: vad innebär meningen: "Störst potential finns bland stödprocesserna för icke energiintensiv industri" Kan man exemplifiera för att tydliggöra vad som menas?</p> <p>Distribution av el</p> <p>Fråga: Varför saknar detta området "Inriktningar för åtgärdsområdet" med punkter som det görs i övriga delar av strategin?</p> <p>Miljökonsekvenser</p> <p>Fråga: Är det verkligen okej att använda föreslagen klimat- och energistrategi som energiplan när den inte innehåller tillräckligt mycket detaljer för att kunna göra en analys av miljökonsekvenser?</p> <p>S 4 Står i 3:e punkten att "Vara Nässjö kommuns energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering"</p> <p>Vi anser att texten behöver arbetas om eftersom lagen om kommunal energiplanering kräver att energiplanen ska innehålla en analys av den i planen upptagna verksamhetens inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark, vatten och andra resurser. (Enligt s 28) För att säkerställa att denna strategin kan</p>	<p>Skogens nettoupptag av koldioxid kan öka genom åtgärder som ökar tillväxten eller minska avverkningarna. Kommunens skogsförvaltare bedömer att vi har en bra balans mellan gallring och hyggen idag. Att gå över till 100 procent hyggesfritt skulle få en negativ ekonomisk påverkan. Vi kan istället begränsa hyggenas storlek och utformning, avverka skogen när den uppnått mogen ålder samt gallra och plantera rätt trädslag för maximal tillväxt.</p> <p>Dagens utbildningsinsats består av en skogsdag i Lövhult för årskurs 4. Naturskolan är inte igång, då den saknar finansiering. Att utveckla utbildningsinsatserna kräver tillskott i budgeten.</p> <p>Meningen är svår att förstå och tas bort. Inledningen skrivs om.</p> <p>Distribution av el är inte ett åtgärdsområde. Kommunkoncernen har endast rådighet över den del av eldistributionen som ingår i NAV Elnäts koncessionsområde. Därför har vi inte inriktningar på samma sätt som för åtgärdsområdena.</p> <p>Avsnittet utvecklas under en ny rubrik: Målkonflikter och miljökonsekvenser</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>användas som energiplan. Alternativt tydliggöra då texten blir motsägande.</p> <p>Nytt stycke om utvärdering och uppföljning:</p> <p>Vi saknar ett stycke om hur den föreslagna strategin ska utvärderas och följas upp utöver indikatorerna.</p> <p>Vi önskar att respektive nämnd får löpande uppföljning på de saker som är kopplade till respektive verksamhet samt att kommunfullmäktige vid uppföljning (exempelvis en gång per år) får till sig vilka strategier och konkretiserande handlingsplaner (som nämns på s 17) som tillkommit under året i de olika verksamheterna och att de förslagsvis redovisas under punkten Kommunens mål i strategin och att strategin då uppdaterats årligen.</p> <p>I avsnittet om koldioxidbudgeten finns ett sista avsnitt som handlar om varför vi inte ska ha en egen koldioxidbudget i Nässjö kommun. Vi tänker att detta stycke borde flyttas till detta nya avsnitt som handlar om utvärderingen och att man är tydlig med hur vi i stället utvärderar.</p> <p>På sidan 21 finns en punkt som lyder: ”Sätta årliga energimål och regelbundet följa upp nyckeltal för det egna fastighetsbeståndet”.</p> <p>Vi tycker det är väldigt bra med så tydliga punkter kring vad för typ av mål som ska sättas upp och saknar liknande punkter i övriga åtgärdsområden.</p> <p>Det är dock väldigt bra att det finns uppstaplat med åtgärdsområden och indikatorer i slutet av strategin.</p> <p>Fråga: Hur tänker vi kring hur vi följer upp våra indikatorer.</p> <p>Skulle man kunna följa upp med siffror på hur indikatorernas värde påverkar per person som komplement till kommunen som helhet. Detta för att ändrad befolkningsmängd är en aspekt som kan påverka resultatet.</p> <p>När, var och hur ska indikatorerna följas upp?</p>	<p>En beskrivning har hur strategin ska följas upp och utvärderas läggs till.</p> <p>Avsnittet om koldioxidbudget skrivs om, och ett avsnitt om uppföljning och utvärdering läggs till.</p> <p>Ett avsnitt om uppföljning och utvärdering läggs till.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Sverigedemokraterna</p> <p>Vårt förslag bygger på 2 huvudpunkter.</p> <p>1. Regeringen fattade beslut i vårbudgeten om att det energipolitiska målet ändras från förnybar energi till fossilfri, varför det är en självklarhet att vi ska ändra detta även i vår strategi för energi och klimat.</p> <p>2. Dokumentet fokuserar på den mänskliga påverkan på klimatförändringar. Vi anser att helhetsperspektivet av till hur stor del människan påverkar är helt avgörande för att kunna bedöma vilken effekt eventuella åtgärder får.</p> <p>Utifrån det ursprungliga förslaget har Sverigedemokraterna förslagit följande ändringar:</p> <p>Inledning</p> <p>Byt ut första stycket mot:</p> <p>Forskningen är överens om att den globala medeltemperaturen sedan slutet av lilla istiden, (alltså runt 1850) har stigit 1,3 grader. Man är även överens om att de lokala ismassorna har smält under de senaste 40 åren. Men om uppvärmningen sedan 1980-talet enbart beror på mänsklig aktivitet råder det helt delade meningar om, liksom hur stor uppvärmningen kommer att bli inom innevarande sekel. Vilket även framgår av IPCC:s vetenskapliga underlag. Det här beror på att den hotfulla bilden inte bygger på observationer och mätningar utan på beräkningar via konstruerade modeller.</p> <p>Människan tillför koldioxid till atmosfären, varav merparten av koldioxiden sprider sig till hav och växtlighet och ger ett begränsat tillskott till atmosfären. I vilken omfattning det mänskliga bidraget av koldioxid till atmosfären påverkar resultaten råder det väldigt stor osäkerhet om. Koldioxiden, som är en växthusgas, påverkar temperaturen. Men det finns fler växthusgaser, bland annat vattenånga (som är 4 gånger så effektiv som koldioxiden).</p> <p>För att få fram temperaturer lång tid tillbaka så har forskarna borrhått djupt in i inlandsisar</p>	<p>Klimat- och energistrategin utgår närmast från länets klimat- och energistrategi, vilken i sin tur har som syfte att förverkliga de nationella målen. Dessa har sitt ursprung i internationella överenskommelser, som Parisavtalet och de globala målen i Agenda 2030. Därför behålls inledningen.</p>

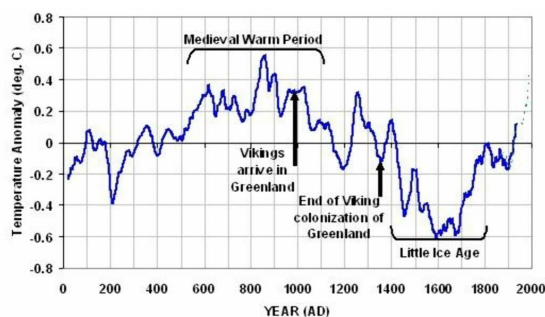
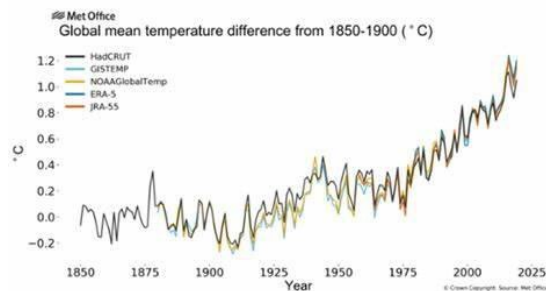
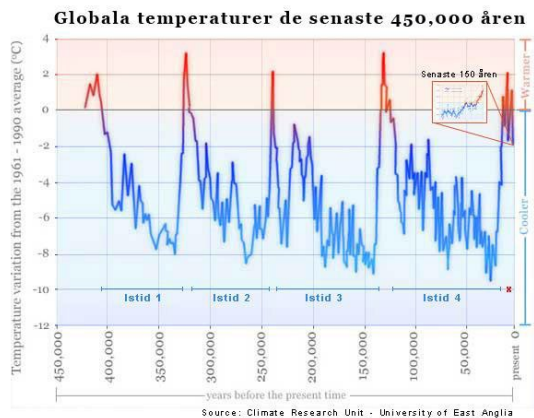
Remissyttranden

Kommentarer

för att få fram inlandskärnor (proxydata), vars resultat vi kan se i diagram 1 och 3.

När kommunen vidtar åtgärder mot klimatförändringar bör man göra det i beaktande av fakta och anledningarna till historiska klimatförändringar.

Nedan visas tre olika diagram under olika tidsepoker för att få en helhetsbild över klimatförändringarna över tid.

Översiktsplan för Nässjö kommun

Ta bort:

- Tätorterna ska i första hand utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.

Lägg till:

Remissyttranden	Kommentarer
<ul style="list-style-type: none"> • För att öka en god boendemiljö och luft i tätorter omvandlas obebyggda tomter till gröna parker eller trädgårdar där människor och djur kan vistas. • Då regeringen nu öppnat upp för utbyggnad av kärnkraft i Sverige på fler platser för nya aktörer så bör Nässjö kommun redan nu utreda förutsättningarna för etablering av en eller flera SMR (Small Modular Reactor) i kommunen då antalet platser i Sverige är begränsade. <p>Koldioxidbudget</p> <p>Ta bort:</p> <p>Det är redan tydligt att koldioxidutsläppen behöver minska med 12-14 procent per år. Baserat på detta är ett av målen i denna strategi att koldioxidutsläppen ska minska med minst 14 procent per år från Nässjö kommuns geografiska område.</p> <p><i>Kommentar:</i> Målsättningen med minst 14 % minskade koldioxidutsläpp (koldioxidbudget) är väl tilltaget, för att inte säga orimligt hög. Nässjö kommun ligger idag på en siffra om ca 3 % minskade koldioxidutsläpp per år, vilket skulle innebära en femdubbelt högre ambition än vad som är gällande idag. Det finns en fara med en för högt satt tvingande siffra då detta kan leda till oönskade resultat som blir kontraproduktiva målet som eftersöks där verksamhet och organisationer/företag inte maktar med den stinna målsättningen.</p> <p>Lägg till:</p> <p>Nässjö kommun föreslås att, med eftertänksamhet, revidera siffran om minskat koldioxidutsläpp till en nivå med beaktande av verksamheter, organisationer och företag.</p> <p>Övergripande klimat- och energimål för Nässjö kommun</p> <p>Ta bort:</p> <p>2. Senast 2045 har användningen av fossila bränslen upphört inom Nässjö kommuns geografiska område.</p> <p>Revidera:</p>	<p>Dessa tre punkter rör antagen översiktsplan och bör framföras när översiktsplanen revideras.</p> <p>Avsnittet om koldioxidbudget skrivs om.</p> <p>Målen skrivs om.</p> <p>Målen skrivs om.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>3. Senast 2045 produceras mer energi inom Nässjö kommun än kommunens invånare och verksamheter använder. Energin vi producerar är förnybar fossilfri.</p> <p>4. 100 procent av den el som köps in till kommunkoncernen ska komma från förnyelsebara fossilfria källor.</p> <p>Lägg till:</p> <p>5. Byggnation av fler vindkraftsverk bör föregås av noggrann kalkylering även när det gäller nedmontering och deponering. Dessutom måste stor vikt tas av grannarnas synpunkter.</p> <p>Samhällsplanering</p> <p><i>Lokalisering av bebyggelse</i></p> <p>Ta bort:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verka aktivt för förtätning på obebyggd eller lågutnyttjad tätortsmark <p>Lägg till:</p> <ul style="list-style-type: none"> • För att öka en god boendemiljö och luft i tätorter omvandlas obebyggda tomter till gröna parker eller trädgårdar där människor och djur kan vistas. Våningshöja flerbostadshus i staden är möjligen en lösning men ska enbart göras med stor hänsyn till omgivande miljö gällande utsikt, skuggor och estetik. <p>Konsumtion och livsstil</p> <p><i>Nuläge</i></p> <p>Ta bort hela nulägesbeskrivningen.</p> <p>Rubriken: Förnybar energi ska bytas till Fossilfri energi</p> <p>Byt ut förnybar mot fossilfri i texten.</p> <p><i>Kommentar:</i> Regeringen fattade beslut i vårbudgeten om att det energipolitiska målet ändras från förnybar energi till fossilfri varför det är en självklarhet att ha med detta i sin strategi för energi och klimat.</p>	<p>Förnybart används i länets klimat- och energistrategi, som Nässjö kommun och alla aktörer i Klimatrådet har ställt sig bakom. Vi har stämt av med länsstyrelsen och ambitionsnivån ”förnybart” gäller fortfarande i klimat- och energistrategin och bland Klimatrådets aktörer. Förnybart och fossilfritt sammanfaller till stora delar. Förnybart innebär dock en högre hållbarhetsambition, då fossilfritt kan innebära användning av ändliga resurser.</p> <p>Detta uppfattar vi inte som en målformulering utan som hänsyn vid etablering av vindkraftverk. Prövning av nya vindkraftverk ska ske enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.</p> <p>Inriktningen kompletteras för att förtydliga vikten av grönska.</p> <p>Alla åtgärdsområden har en nulägesbeskrivning och det bör finnas även för detta åtgärdsområde.</p> <p>Se motivering ovan.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>Barn- och utbildningsnämnden</p> <p>De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 som ligger i bakgrunden till strategin berör i olika delar den svenska skolan. Hållbar utveckling är inget eget ämne, utan miljö- och hållbarhetsperspektiv tillsammans med historiska, internationella och etiska perspektiv ska genomsyra all undervisning. Skolverket har i styrdokument visat på hur nationella miljömål knyter an till olika moment vilket ska göra det lättare att i undervisningen utgå från de nationella miljömål som prioriterats i den egna kommunen eller regionen.</p> <p>De övergripande klimat- och energimålen i ”Klimat- och energistrategin för Nässjö kommun” är fyra till antalet och rör utsläpp av koldioxid, användning av fossila bränslen samt användning av förnybar energi respektive el. Förvaltningen har svårt att bedöma uppnåbarheten i de uppsatta målen eftersom de ligger utanför barn- och utbildningsförvaltningens grunduppdrag och expertis. Vi utgår från att de föreslagna målen är väl avvägda mot övriga kommunala ansvarsområden och medföljande skyldigheter och kostnader.</p> <p>Flera av målen utgår från förändring i medborgarnas vanor och levnadsmönster vilket innebär att den kommunala organisationen enbart till en mindre del kan påverka resultatet. Beroende på framtida samhällsförändring kan detta anses vara både en styrka såväl som en svaghet.</p> <p>I presenterat dokument till Klimat- och energistrategi redovisas flera strategier, planer, mål och policys avseende hållbar utveckling. Utifrån en helhetssyn kan det vara bra att försöka skapa en prioriteringsordning för att underlätta för politiker och tjänstemän, inte minst vid en stram ekonomi.</p> <p>I den föreslagna Klimat- och energistrategin framgår att syftet är att peka ut riktningen där samtliga nämnder och bolag bidrar. Det är positivt då det främjar ett samarbetsinriktat tillvägagångsätt för att tackla</p>	<p>Vi förstår tanken. Det ligger dock utanför klimat- och energistrategins syfte att ge en prioritetsordning för alla styrdokument för hållbar utveckling.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>klimatutmaningar och leda till en hållbar utveckling.</p> <p>Fokus på att inspirera till aktivt engagemang och ökad medvetenhet bland kommuninvånare inklusive barn och elever är framgångsrikt och förvaltningen deltar gärna utifrån de möjligheter som finns till vårt förfogande.</p>	<p>Det är positivt inför genomförandet av klimat- och energistrategin.</p>
<p>Samhällsplaneringsnämnden</p> <p>Klimat- och energistrategin är ett genomgående väl genomarbetat dokument. Dokumentet kopplar an de regionala och nationella målen med de kommunala målsättningarna och åtgärderna på ett sätt som gör att helheten och strategins nytta och bidrag till utvecklingen blir enkel att förstå.</p> <p>I syfte att öka strategins tillämpbarhet i såväl detalj- som översiktsplaneprocessen så hade med fördel flera av punkterna under rubriken ”inriktningar av åtgärdsområdet” kunnat utvecklas. Under punkten lokalisering av bebyggelse finns i dagsläget ett stort tätortsfokus, denna del hade behövt utökas till att även omfatta landsbygden och mindre tätbebyggda områden.</p> <p>Eftersom det är respektive åtgärdsområde är viktigt att följa upp hade det nödvändigt att identifiera en lämplig indikator för åtgärdsområdet samhällsplanering.</p> <p>Åtgärdsområde Samhällsplanering</p> <p>Det är av vikt att främja förtätning av obebyggd eller lågutnyttjad tätortsmark. Denna strategi ger dock upphov till frågeställningar angående användningen av befintlig grönstruktur i allt större utsträckning. Vi står inför en påtaglig utmaning när det kommer till markanvändning. Marken måste tjäna olika ändamål som bostadsbyggande, jordbruk, industriell utveckling och bevarande av natur. Samtidigt som samhällen växer och behovet av mark ökar, måste vi vara medvetna om riskerna för försämring av markens produktiva kapacitet och habitatförluster. I ett klimatperspektiv kan det vara fördelaktigt att i stället prioritera bevarande och utveckling av stadens</p>	<p>Andra punkten formuleras om så att den omfattar lokalisering av ny bebyggelse mer generellt.</p> <p>Indikatorer läggs till.</p> <p>Inriktningen ”Lokalisering av bebyggelse” kompletteras för att förtydliga detta.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>grönområden istället för att ta det i anspråk för exploatering.</p> <p>Som ett led i kommunens arbete med grönplanering håller vi på att ta fram en grönstrukturplan som ett underlag för den fysiska planeringen. Grönplanering handlar om att synliggöra och utveckla värden som natur och landskap kan bidra med för att få långsiktigt hållbara livsmiljöer.</p> <p>Grönstrukturplanen kan bidra till klimatstrategin genom att bevara och utveckla gröna utrymmen som kan fungera som naturliga kolsänkor, bidra till klimatanpassning och stödja biologisk mångfald. Samtidigt kan klimatstrategin stödja grönstrukturplanen genom att erkänna och stärka rollen för gröna utrymmen i klimatåtgärder.</p> <p>Åtgärdsområde Förnybar energi</p> <p>Storskalig produktion av solceller väcker en del frågor om den geografiska placeringen av produktionen och hur marken ska användas på bästa sätt. En sådan strategi bör vara noggrant genomtänkt och bygga på hållbarhetsprinciper. Det är avgörande att strategin tar hänsyn till miljöaspekter och naturskydd när det gäller placering av solkraftsanläggningar. Det innebär att det måste genomföras noggranna miljökonsekvensbedömningar för att identifiera och minimera påverkan på våra ekosystem.</p> <p>För att avgöra var den storskaliga produktionen av solceller bör placeras, måste man väga olika faktorer mot varandra. Det inkluderar solinstrålning, tillgänglig mark, närhet till elnätet och eventuell påverkan på den omgivande miljön. En välutformad strategi kommer förhoppningsvis att säkerställa att placeringen av solkraftsanläggningarna är så hållbar som möjligt och att de bidrar till att uppfylla målen för förnybar energi samtidigt som negativa påverkningar på miljön minimeras.</p> <p>Vätgas</p> <p>Vi ser positivt på att man vill undersöka förutsättningarna för vätgasproduktion och vätgaslager. Detta initiativ är lovande då</p>	<p>Ordet ”strategi” har bytts mot ”riktlinjer” för att förtydliga att det dokument som ska tas fram ska ge riktlinjer för geografisk placering och markanvändning. Nämndens synpunkter tas med som underlag för arbetet med riktlinjerna.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>vätgas har potential att spela en betydande roll i övergången till renare och mer hållbar energi.</p> <p>Åtgärdsområde Gröna näringar och natur</p> <p>Den vetenskapliga konsensus som råder kring skogens betydelse för klimatet kan inte misstolkas. Skogen minskar andelen växthusgaser i atmosfären tack vare dess koldioxidupptag, och är också en enormt viktig kolsänka. Ju mer skog som finns desto mer kol i atmosfären kan tas upp. Skogen ger oss också förnybara råvaror som kan ersätta energikrävande råvaror som t.ex. cement och metaller. Definitionen av "skog" är bred och inkluderar inte bara träd utan också andra växter, djur och ekosystem. När vi pratar om skogstillväxt, hänvisar vi ofta till ökningen av trädens biomassa, vilket i hög grad utgörs av virke. Det är också viktigt att notera att alla träd inte har samma förmåga att lagra kol. Äldre och större träd har större kapacitet att göra detta än yngre och mindre träd. Därför kan ökningen av det totala antalet träd eller skogsområden inte automatiskt öka det totala kolförrådet i skogen om äldre träd avverkas och ersätts med yngre.</p> <p>Kommunen bedriver idag ett hyggesfritt skogsbruk på det egna skogsinnehavet, vilket är positivt, men behöver intensifiera ansträngningarna för att främja en mer naturvårdsinriktad skogsskötsel. Kommunen behöver också arbeta mer aktivt med att försöka påverka privata skogsägare att påbörja omställningen från trakthyggesbruket till ett modernt naturvårdsinriktat, (och mer ekonomiskt långsiktigt) skogsbruk. Utmaningen att övertyga privata skogsägare att övergå till naturvårdsinriktad skogsskötsel kan vara komplex. Ekonomiska incitament som favoriserar trakthyggesbruk kan stå i konflikt med bevarandet av skogens ekosystemtjänster.</p> <p>Strategin understryker skogens centrala roll som leverantör av förnybara råvaror för att ersätta energikrävande material. Detta koncept har potential att påverka skogsresurserna på flera sätt som bör beaktas. För det första kan ökad efterfrågan på skogsråvaror, såsom trä,</p>	

Remissyttranden	Kommentarer
<p>för att ersätta energi- och materialkrävande alternativ, eller som råvara för bioenergi, öka påfrestningen på skogsresurserna. Det växande behovet av avverkning kan riskera skogarnas roll som kolsänkor samt utgöra ett hot mot den biologiska mångfalden i skogsekosystemen.</p> <p>Strategin måste navigera och hitta en balans mellan att utnyttja skogens resurser för ekonomisk utveckling och samtidigt bevara skogen som en viktig kolsänka och främjare av biologisk mångfald. Det är avgörande att strategin tar hänsyn till skogens komplexa roll i ekosystemen och dess förmåga att påverka både klimatförändring och biologisk mångfald.</p>	<p>Inriktningarna fokuserar på vad kommunen kan göra. Vår avsikt är att ta hänsyn till balansen inom Nässjö kommuns egen skogsförvaltning. Därför har vi valt att ta med att skogsförvaltningen ska vara fortsatt hållbarhetscertifierad och att Nässjö kommun ska vara en föregångare som inspirerar andra skogsägare.</p>
<p>Socialnämnden</p> <p>Socialnämnden tackar för inbjudan att lämna synpunkter på förslaget till klimat- och energistrategi för Nässjö kommun. Vi anser att förslaget är väl utformat.</p> <p>Strategin har tydliga och bra målformuleringar som direkt knyter an till Parisavtalet. Till skillnad från den tidigare strategin, där målen främst gällde energianvändningen i kommunens egna verksamheter, så tar det nya förslaget sikte på utsläppsminskningar inom Nässjö kommuns geografiska område.</p> <p>Som framgår av strategiförslaget har kommunen som organisation därmed inte möjlighet att själv fullt ut påverka måluppfyllelsen för de mål som föreslås. Arbete på flera nivåer krävs, vilket även innefattar samverkan med andra aktörer.</p> <p>Denna förändring av strategin och dess mål anser socialnämnden är ett helt rätt och nödvändigt steg. Det kommer att bli en betydligt större utmaning att åstadkomma den omställning av hela samhället som förslaget innebär, men det är samtidigt vad som krävs om Nässjö ska göra sin del i det globala klimatarbetet.</p> <p>Med detta sagt vill socialnämnden lämna följande kommentarer till strategiförslaget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inledningsavsnittet i strategin (s. 4) pekar tydligt på den gigantiska 	

Remissyttranden	Kommentarer
<p>uppgifter bygger på, behövde Sverige – räknat från och med 2022 – minska sina utsläpp med 21 procent årligen för att ligga i linje med vad som krävs för en 50-procentig sannolikhet att klara 1,5-gradersmålet.</p> <p>Skulle man inte lyckas med sådana kraftiga minskningar redan under 2022 (skrev forskarna i mars 2022) så ökar den årliga minskningstakten som krävs för att vara i linje med 1,5-gradersmålet, till hela 38 procent från och med 2023. Vi är nu snart framme vid 2024 och senast tillgängliga utsläppsdata är från 2021.</p> <p>Exemplet ovan illustrerar vikten av tydlighet kring vilket startår som gäller för målet samt konsekvenserna av om utsläppsminskningarna dröjer. I absoluta tal krävs det dessutom störst minskningar av utsläppen i början, vilket också är en utmaning som bör tydliggöras i strategin.</p> <p>Enligt Klimatkollen tar Nässjö kommuns koldioxidbudget slut redan i december 2026 om utsläppen fortsätter enligt nuvarande trend, vilket ytterligare visar på vikten av kraftfulla och omedelbara åtgärder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden anser att de utpekade åtgärdsområdena i strategiförslaget (s. 16–27) ger en god grund för kommunens arbete framåt och det är också bra att dessa åtgärdsområden är tänkta att konkretiseras ytterligare i handlingsplaner. <p>Dock skulle man i vissa fall kunna tydliggöra ansvarsfördelning och tidsplan för genomförande av de olika åtgärderna samt göra det tydligt när och hur mål och åtgärder i strategin ska följas upp.</p> <p>För att nå de högt satta målen och kunna hålla uppe takten i omställningen krävs en tät uppföljning av strategins implementering och att man kontinuerligt följer upp om vidtagna åtgärder är tillräckliga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimat- och energistrategin handlar framför allt om arbetet med att minska klimatpåverkan och inte så mycket om hur samhället ska anpassas 	<p>Inriktningarna ska omsättas till ansvarsfördelade handlingsplaner efter strategins antagande. Strategin kompletteras med ett avsnitt om genomförande och hur den ska följas upp.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>till ett förändrat klimat. I strategin pekas i stället på andra dokument där frågor som rör klimatanpassning ges större utrymme, som kommunens översiktsplan.</p> <p>Utifrån syftet med klimat- och energistrategin föreslår inte socialnämnden några ändringar eller tillägg kopplat till frågan om klimatanpassning men vi vill ändå peka på att denna fråga sannolikt kommer att aktualiseras alltmer på olika sätt framöver. För socialnämndens verksamheter skulle det till exempel konkret kunna handla om att lokaler i särskilda boenden behöver anpassas för att kunna upprätthålla en god vård och omsorg om våra brukare i samband med värmeböljor.</p> <p>Luftkonditionering på särskilda boenden innebär en viss ökad energiförbrukning när den används, vilket kan sägas gå emot själva syftet med klimat- och energistrategin, men är något som ändå kan komma att bli nödvändigt att använda sig av i ökad utsträckning som en del av den klimatanpassning som behöver göras.</p> <p>En annan fråga kopplad till socialnämndens verksamheter handlar om utfasningen av fossildrivna fordon. Vid övergång till eldrift behöver konsekvenser av ett eventuellt bortfall av elförsörjning hanteras inom ramen för kommunens kontinuitetsplanering när det gäller hemtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.</p>	
<p>Tekniska servicenämnden</p> <p>Syftet med strategin ställer sig Tekniska Serviceförvaltningen bakom. Framför allt med tanke på en länsövergripande samordning och att den ska gälla samtliga offentliga verksamheter så som primärkommun och dess bolag.</p> <p>De mål som är upprättade inom respektive åtgärdsområde innebär direkta kopplingar till vår verksamhet inom Tekniska Serviceförvaltningen. Det kommer krävas resurser för analys, handlingsplan och omfattande investeringar tillsammans med övriga förvaltningar och bolag inom kommunen. Men vi tycker också det är viktigt</p>	

Remissyttranden	Kommentarer
<p>att vi lägger resurser för att bidra till de nödvändiga åtgärder som behövs för att uppfylla de mål som Jönköpings län arbetet fram (som inbegriper målen i Parisavtalet).</p> <p>Frågeställningar och synpunkter</p> <ul style="list-style-type: none"> Hur och med vilka intervaller skall uppföljning ske av strategin, det tycker vi ska framgå tydligare i strategin. <p>Åtgärdsområde transporter och resor;</p> <ul style="list-style-type: none"> Turtätheten är en avgörande faktor för att människor väljer kollektivtrafik som huvudtransportmedel till och från arbete samt på fritiden. Kollektivtrafiken måste bygga ut till trafikstråk som inte finns idag. Vi anser att resurser för beteendepåverkande åtgärder för att barn och unga ska gå/cykla till skolan och fritidsaktiviteter är en framgångsfaktor. <p>Bebyggelse;</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi anser att det saknas inriktning att Nässjö kommun ska investera i åtgärder som även energieffektiviserar belysningsanläggningarna gällande gatubelysning. <p>Gröna näringar och natur;</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekniska Serviceförvaltningen projektleder nu ett arbete med en grönstrukturplan. Det är en fördel om åtgärdsområdets inriktningar samordnas med detta arbete, t ex trädens betydelse vid förtätning av staden. Energirådgivning bör ingå under fler åtgärdsområden än detta. 	<p>Strategin kompletteras med ett avsnitt om hur den ska följas upp.</p> <p>Ett tillägg görs för att betona detta.</p> <p>Detta kan tas med i en handlingsplan för inriktningen ”Beteendepåverkan för mer hållbara resor”.</p> <p>Punkten om energieffektiv belysning i offentlig utomhusmiljö förtydligas med att det handlar om att investera.</p> <p>Grönskans betydelse har förtydligats i åtgärdsområdet samhällsplanering.</p> <p>Handlingsplanen som ska tas fram efter strategins antagande behöver samordnas med grönstrukturplanen.</p> <p>Energirådgivning ingår i flera av åtgärdsområdena, som en del av energirådgivarnas grunduppdrag. Att det särskilt tas upp i detta avsnitt beror på ett behov av att utveckla rådgivningen inom detta område.</p>
<p>Nässjö Affärsverk AB</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Biogasöverenskommelsen</i> innehåller tydligare mål för biogas än vad kommunens förslag på Energi- och 	<p>Det är osäkert hur aktuell målsättningen är med hänsyn till det minskade utbudet av</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>klimatstrategi gör. Fortfarande aktuell? Och i så fall när ska t ex 50 % biogasfordon nås?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kopplingen till Nässjö kommuns befintliga VA-plan och kommande VA-plan och Vattentjänstplan saknas i strategin. Denna koppling är viktig primärt med hänsyn till klimatanpassning. • En koppling bör göras till det nystartade initiativet MISTEL (se bifogad pdf) inom region Jönköpings län. NAV har varit en av initiativtagarna. Just nu pågår en dialog mellan energibolagen och Region Jönköpings län för att hitta rätt i målformuleringarna inför framtiden. • Strategin talar mycket om energieffektiviseringar men saknar ett resonemang om det faktum att Sveriges elbehov spås fördubblas till 2045. Ett exempel hämtat Telge Energi ”Till år 2045 beräknas Sveriges elbehov ha ökat från 140 TWh till 330 TWh. Effektbehovet, den mängd el som kan levereras vid varje givet tillfälle, beräknas öka från 25 till 40 GW den mest ansträngda timmen. Den mest ansträngda timmen är den timme då Sverige förbrukar som mest el, vilket ofta inträffar en kall vinterdag. En stor anledning till denna ökning är både den omställning industrin behöver göra för att nå klimatmålen, samt nya elintensiva industrier.” Hur påverkar detta Nässjös behov? Hur ser Nässjö kommuns elbehov ut 2045? Och hur påverkar detta målet om att det 2045 ska produceras mer energi inom Nässjö kommun än vad som används? Kommer vi/vill vi inom kommunen kunna producera den elenergi som används eller är det EON som levererar in den i kommunen? • När det gäller resonemang kring energiproduktion kanske strategin bör 	<p>biogasdrivna personbilar och det ökade utbudet av eldrivna fordon.</p> <p>Klimatanpassning har inte inkluderats i klimat- och energistrategin.</p> <p>MISTEL tas med som ett faktaunderlag för uppdatering av avsnitt om produktion och distribution av el.</p> <p>Ett avsnitt om framtida elbehov läggs till.</p>

Remissyttranden	Kommentarer
<p>öppna upp för i alla fall omvärldsbevakning av t ex småskalig kärnkraft (SMR). Kanske kan det vara lite lurigt att låsa fast sig vid ”förnybar energi” som begrepp? Fossilfrihet kanske är bättre?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mål nr 4 är redan uppnått och onödigt att ha med. Kan stoppas in igen i en framtid om så behövs. • Totalt sett bör målformuleringarna delas upp och förfinas/kompletteras. Det är långt till 2045. • Har denna strategi något målår likt förra gällde för 2016-2020? Två av de övergripande målen ska vara uppnådda till 2045 men ska strategin inte ses över något innan dess? • Inriktningar inom Konsumtion och livsstil: Otydligt om "förenkla återanvändning av varor" samt "skapa förutsättningar för att göra rätt val med hänsyn till produktens hela livscykel" är tänkt för kommunkoncernen eller invånarna (eller både och) - kan förtydligas. Man bör även nämna hållbarhetsmål från upphandlings- och inköspolicyn i kapitlet "Koppling till andra mål och styrande dokument", eftersom vi hänvisar till den i två av inriktningarna här. • Inriktning inom Gröna näringar och natur: Vad ska Nässjö kommun inspirera andra skogsägare till inom energi/-klimatområdet? Att bruka skog överlag eller sköta på ett visst sätt (energiskog? återväta dikade skogsmarker? Hänsyn t andra mål t ex ekologi med naturvärden och hyggesfritt)? 	<p>Ett avsnitt om omvärldsbevakning läggs in. Förnybart används i länets klimat- och energistrategi, som Nässjö kommun och alla aktörer i Klimatrådet har ställt sig bakom. Vi har stämt av med länsstyrelsen och ambitionsnivån ”förnybart” gäller fortfarande i klimat- och energistrategin och bland Klimatrådets aktörer. Förnybart och fossilfritt sammanfaller till stora delar. Förnybart innebär dock en högre hållbarhetsambition, då fossilfritt kan innebära användning av ändliga resurser.</p> <p>Målet är uppnått och är med som en tydlig signal inför kommande elupphandlingar. Målformuleringarna ses över.</p> <p>För att vara aktuell kommer den att behöva ses över innan dess. Ett avsnitt om det läggs till.</p> <p>Det förtydligas att det gäller inom kommunkoncernen.</p> <p>Upphandlings- och inköspolicyn läggs till.</p> <p>Inriktningen förtydligas med att det handlar om hållbar skogsförvaltning. Konkretisering görs i handlingsplanen.</p>

Länsstyrelsen

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att Nässjö kommun har tagit fram en uppdaterad klimat- och energistrategi och att den följer länets klimat- och energistrategi i struktur med liknande mål och samma åtgärdsområden.

Länsstyrelsen anser att det saknas en beskrivning av hur kommunen kan verka för en energiberedskap. I avsnittet nedan beskriver Länsstyrelsen vad som kan ingå som beskrivning.

Vidare anser Länsstyrelsen att det saknas en beskrivning av energidistribution där även fjärrvärme och andra energislag behandlas.

Länsstyrelsen föreslår att strategin kompletteras med konkreta åtgärder inom åtgärdsområdena. Om Nässjö istället har för avsikt att ta fram en handlingsplan bör det framgå i strategin.

Synpunkter

Nedan följer Länsstyrelsens detaljerade synpunkter och kommentarer till respektive stycke i strategin.

Inledning

Nässjö's klimat- och energistrategi följer en tydlig röd tråd med globala, nationella, regionala och lokala mål samt styrdokument. Länsstyrelsen ser gärna ett förtydligande av vad Parisavtalet och Sveriges miljömål innebär eller hänvisningar för mer information.

Strategin har till syfte att vara en energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439). Enligt §1 ska kommunen verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Länsstyrelsen föreslår därför att strategin kompletteras med en beskrivning av kommunens energiberedskap och med fördel kan beskrivningen ta sin utgångspunkt i strategins beskrivning av eldistribution. Utifrån det senaste årets krissituationer ser Länsstyrelsen att det är lämpligt att kommunen arbetar med sin energiberedskap för att säkerställa energiförsörjningen vid kris. En energiplan kan innehålla dessa delar, även om det inte är ett krav enligt lagen om

Inriktningarna ska konkretiseras i en handlingsplan. Vi lägger till ett förtydligande om det i strategin.

Beskrivningen kompletteras.

<p>kommunala energiplaner. Om ni väljer att inte inkludera det i strategin kan det till exempel ingå i er risk- och sårbarhetsanalys. Exempel på områden att ta upp som rör beredskap kring energiförsörjning är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur kan produktion, distribution och användning påverkas vid en riskhändelse? • Är kommunen beroende av stora fjärrvärmeanläggningar eller finns flera mindre anläggningar? • Hur ser kommunens tillgång till reservkraft ut? <p>Nässjös klimat- och energistrategi har fyra tydliga mål som kopplar ihop med länets vision och mål, vilket Länsstyrelsen ser positivt på. Länsstyrelsen föreslår att målen kompletteras med ett mål om minskad energianvändning. Eftersom en kommunal energiplan enligt §1 ska innehålla en plan för hushållning av energi kan strategin med fördel kompletteras med ett mål på minskad energianvändning.</p> <p>Länsstyrelsen föreslår att strategin kompletteras med en redovisning av hur kommunen har tänkt att kommande detaljplaner ska ta hänsyn till innehållet i klimat- och energistrategin. Länsstyrelsen föreslår vidare att ni kompletterar med hur ni avser att arbeta med andra styrdokument och samverkan inom kommunen för att uppnå uppsatta mål inom strategin.</p> <p>Nulägesbeskrivningen av kommunens geografiska område och kommunkoncernen är tydlig och enkel att följa. Länsstyrelsen ser dock gärna att strategin kompletteras med information om var statistik är hämtad. Se även över figurer och källhänvisningar för samtliga grafer.</p> <p>För rubriken ”Koldioxidutsläpp” föreslår Länsstyrelsen att den justeras till ”växthusgasutsläpp”, eftersom texten och diagrammen omfattar alla växthusgasutsläpp. Länsstyrelsen ser positivt på, hur ni resonerar kring koldioxidbudget och hur ni baserar utsläppsmål som ligger i linje med länets koldioxidbudget. Länsstyrelsen ser att det kan vara bra att förtydliga att en koldioxidbudget är ett utsläppsutrymme som finns kvar för att</p>	<p>Dessa frågor hanteras i Nässjö kommuns och de kommunala bolagens risk- och sårbarhetsanalyser samt i kontinuitetsplaneringen. Behov av åtgärder är identifierade och beaktade i budgetarbetet. Vi anser inte att dessa delar ska ingå i klimat- och energistrategin.</p> <p>Målformuleringarna ses över.</p> <p>Inriktningarna harmonierar med översiktsplanens ställningstaganden. De blir vägledande för detaljplanearbete liksom exempelvis boendestrategin, trafikstrategin, parkeringsstrategin, grönstrukturplanen med mera. Den här strategin har utgått från vad som redan står i flera andra styrdokument. Den fördjupar och hjälper till att tolka dessa.</p> <p>Källhänvisningar läggs till.</p> <p>Rubriken ändras.</p> <p>Avsnittet om koldioxidbudget skrivs om.</p>
---	---

<p>uppnå ”vår del” av parisavtalet och behöver justeras varje år om budgeten inte håller ett år.</p> <p>Länsstyrelsen noterar att strategin tar upp att klimatanpassning kopplar ihop med kommunens fokusmål men att det saknas kopplingar med klimatanpassning i övrigt i strategin. Länsstyrelsen bedömer att strategin behöver förtydligas med att klimatanpassning inte ingår i strategin. Vidare föreslår Länsstyrelsen att strategin kompletteras med ett förtydligande över vilka övergripande mål eller inriktningar kommunen har för klimatanpassning, likt hur andra styrdokument redovisas i strategin. Förslaget är att komplettera med ett stycke med strategins avgränsning så det blir tydligt vad som ingår och vad som inte ingår.</p> <p>Länsstyrelsen föreslår att strategin kompletteras med en källförteckning. Det skulle förtydliga var läsaren kan hitta mer information samt vilka övriga dokument som hänvisas till i strategin.</p> <p>Åtgärdsområden</p> <p>Länsstyrelsen ser positivt på att Nässjös klimat- och energistrategi följer länets klimat- och energistrategi med fokus- och åtgärdsområden. Länsstyrelsen anser att strategin kan kompletteras med konkreta förslag på hur kommunen ska jobba med inriktningarna i de olika åtgärdsområden. Länsstyrelsen föreslår att inriktningarna bör konkretiseras till insatser. De åtgärder som kommunen åtagit sig i länets åtgärdsprogram Minskad klimatpåverkan kan inkluderas som konkreta insatser i strategin. Om Nässjö istället har för avsikt att ta fram en handlingsplan bör det framgå i strategin.</p> <p>Inom åtgärdsområdet Transport och resor ser Länsstyrelsen mycket positivt på att kommunen tar fram en separat strategi för laddinfrastruktur. Länsstyrelsen föreslår att uppgifter kopplade till resvaneundersökningen kan tas bort i strategin då den är så pass gammal är uppgifterna inte är relevanta.</p> <p>Inriktningarna inom åtgärdsområdet Samhällsplanering är bra men de två sista under Främja gång, cykel och kollektivtrafik är</p>	<p>Strategin kompletteras med en avgränsning.</p> <p>Vi har valt fotnoter med källor och ser inte behov av en källförteckning.</p> <p>Strategin kompletteras med ett avsnitt om genomförande.</p> <p>Åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan har beaktats när inriktningarna har formulerats. Konkreta åtgärder som Nässjö kommun har åtagit sig kommer att ingå i handlingsplanen.</p> <p>Avsnittet tas bort.</p> <p>De utvecklas och konkretiseras i handlingsplanen.</p>
--	--

<p>något otydliga. Länsstyrelsen föreslår att dessa utvecklas och förklaras mer.</p> <p>Energieffektivisering inom Bebyggelse är viktigt, vilket ni påpekar. Länsstyrelsen ser att det saknas ett mål eller indikator som kopplas ihop med effektivisering och föreslår att kommunen kompletterar strategin med ett mål om energihushållning.</p> <p>Länsstyrelsen ser det positivt att Nässjö kommun lyfter konsumtionsbeteende och avfall under åtgärdsområdet Konsumtion och livsstil vilket inkluderar konsumtionsbaserade utsläpp.</p> <p>Länsstyrelsen anser att inriktningarna inom åtgärdsområdet Förnybar energi är välformulerade och positiva. Framför allt att ta fram en strategi för storskalig produktion av solceller samt verka för etablering av vindkraft utifrån kommunens översiktsplan.</p> <p>Inom åtgärdsområdet Gröna näringar och natur ser Länsstyrelsen att det saknas perspektivet om tätortsnära grönska. Tätortsnära grönska fungerar både som ett upptag och har fördelar för anpassning efter ett förändrat klimat. Länsstyrelsen ser att kommunen behöver förtydliga sina ambitioner med innehav av skogsmark och vilken påverkan dessa ambitioner får. Länsstyrelsen noterar även att det inom åtgärdsområdet saknas perspektivet kring jordbruk. Jordbruket som det framgår i strategin har en stor utmaning av utsläpp av växthusgaser inom kommunen. Länsstyrelsen önskar ett förtydligande eller en inriktning på hur kommunen ska jobba med jordbruket.</p> <p>Under åtgärdsområdet Näringsliv och affärsutveckling ser Länsstyrelsen att det saknas en beskrivning av hur kommunen kan jobba med tillsyn av verksamheter för att kunna bidra till strategins mål. Tillsyn är ett konkret verktyg för att energieffektivisera miljöfarlig verksamhet, där krav kan ställas på kunskap om energianvändning samt ett aktivt arbete att effektivisera användningen. Därför ser gärna Länsstyrelsen att strategin kompletteras med en inriktning för hur de kan jobba med tillsyn för att få företag att jobba strukturerat med energi och klimat. Då kommunen åtagit sig åtgärd 19 i Minskad</p>	<p>De övergripande målen formuleras om så att energieffektivisering inkluderas.</p> <p>Tätortsnära grönska har lagts till under åtgärdsområde samhällsplanering. Det kommer att förtydligas ytterligare i grönstrukturplanen som är under framtagande.</p> <p>Vi bedömer att ambitionerna är beskrivna på en rimlig nivå.</p> <p>Vi fokuserar på det som kommunen kan påverka. Den enda påverkan vi ser är energirådgivning, och den finns med som en inriktning. I övrigt ser vi inte hur kommunen skulle kunna jobba med jordbruket.</p> <p>Strategin kompletteras med detta.</p>
---	---

<p>klimatpåverkan passar en sådan inriktning bra i strategin. Länsstyrelsen ser också att perspektivet om cirkulära affärsmodeller saknas för att gå från fossilberoende till fossiloberoende verksamheter, vilket näringslivet kan bidra med för snabbare omställning.</p> <p>Distribution av el</p> <p>Nässjö kommun har tagit fram ett väl grundat underlag för att skapa sig en nulägesbild över eldistributionsläget i kommunen samt en tydlig plan över fortsatt tillförsel.</p> <p>Länsstyrelsen anser att distributionen av fjärrvärme och andra energislag även bör inkluderas i detta avsnitt för att tydliggöra en aktuell plan för hela kommunens distribution av el enligt §3. En del av denna information återfinns under åtgärdsområdet Förnybar energi. Länsstyrelsen bedömer att det även skulle behöva kompletteras med en beskrivning av nuläget.</p> <p>Miljökonsekvensbeskrivning</p> <p>Önskvärt är att denna del kompletteras med en lista eller liknande där miljökonsekvensbeskrivningar kan komma att behövas för att kunna förverkliga strategin.</p> <p>Indikatorer</p> <p>Länsstyrelsen ser positivt på den tydliga tabellen med mål och indikatorer, samt tillhörande källa och startvärde för respektive mål och indikator.</p> <p>Mål 1 behöver förtydligas om det är enbart koldioxid eller om det är alla växthusgasutsläpp som menas.</p> <p>Mål 3 behöver förtydligas avseende utgångsvärdet (avses 33 % av den totala produktionen eller av något annat).</p> <p>Det saknas indikatorer inom samhällsplanering och gröna näringar. Utgå gärna från de indikatorer som finns i länets klimat- och energistrategi. Det är viktigt att ha en eller flera indikatorer som kommunen kan följa för att se vart de är på väg i respektive åtgärdsområde. En indikator behöver inte alltid svara exakt på inriktningen men ge en förståelse för vart utvecklingen är på väg.</p>	<p>Inriktningen ”stödja innovation och arbetsmodeller för hållbarhet” inkluderar även cirkulära affärsmodeller.</p> <p>Ett avsnitt om distribution av fjärrvärme läggs till.</p> <p>Avsnittet kompletteras.</p> <p>Det förtydligas att det handlar om koldioxid.</p> <p>Utgångsvärdena förtydligas.</p> <p>Indikatorer läggs till.</p>
--	--

<p>Länsstyrelsen tycker att det är mycket positivt att den gamla strategins mål ingick samt vilket utfall det blev.</p>	
<p>Region Jönköpings län</p> <p>Sammanfattning</p> <p>Region Jönköpings län bedömer att Nässjö kommun i de övergripande målen i den föreslagna strategin speglar de mål som satts upp för Jönköpings län genom klimat- och energistrategin för länet. Här har även länets nyligen lanserade koldioxidbudget bidragit till den ambitiösa målsättningen för reduktion av koldioxidutsläpp som är ett av de mest framträdande målen i strategin. Även de föreslagna åtgärdsområdena i strategin överensstämmer med de fokusområden som har pekats ut i länets klimat- och energistrategi.</p> <p>Region Jönköpings län bedömer att föreslagen strategi har en god och hög ambition som ligger väl i linje med länets mål och strategier men att den skulle vinna på att kompletteras med beskrivningar av hur kvantifierade mål och konkreta åtgärder ska arbetas fram. Detta för att öka möjligheterna att nå målen i strategin – inte minst det viktiga och ambitiösa målet som rör reduktion av koldioxidutsläpp.</p> <p>Synpunkter på förslaget</p> <p>Region Jönköpings län gör följande iakttagelser och medskick till förslaget på klimat- och energistrategi för Nässjö kommun.</p> <p>De övergripande mål som föreslås speglar i huvudsak de mål som satts upp för Jönköpings län genom länets klimat- och energistrategi. Även de föreslagna åtgärdsområdena i strategin överensstämmer med de fokusområden som har pekats ut i länets energi- och klimatstrategi.</p> <p>För varje åtgärdsområde har inriktningar för åtgärdsarbetet definierats tillsammans med en nulägesbeskrivning. Som stöd för uppföljningen av målen med tillhörande åtgärdsområden har ett antal indikatorer definierats och i de fall utgångsvärden finns har dessa angivits.</p>	

Region Jönköpings län konstaterar att målet om en årlig 14-procentig reduktion av koldioxidutsläppen från Nässjö kommun som geografiskt område är en mycket ambitiös målsättning som ligger i linje med länets koldioxidbudget och som är nödvändig enligt det kunskapsunderlag som ligger till grund för Parisavtalet. Det är dock en dramatisk förändring jämfört med den nuvarande reduktionstakten på cirka tre procent per år vilket ställer krav på omedelbara och kraftfulla åtgärder. Att reduktionstakten måste vara hög från första dag är en lärdom som drogs i Klimatrådets arbete med länets koldioxidbudget; växthusgaserna ackumuleras i atmosfären och varje år som utsläppen fortsätter på samma nivåer som idag minskar möjligheterna att nå 1,5-gradersmålet. En reduktion av utsläppen betyder också bara att mängden koldioxid i atmosfären ackumuleras i långsammare takt men det är först när vi når ett noll-utsläpp som den ackumulerade mängden kan plana ut.

En annan lärdom och ett medskick från Region Jönköpings län från arbetet med länets koldioxidbudget är att insatser kring växthusgaser bör inriktas på minskning av de fossila utsläppen då dessa utgör den helt dominerande mängden av utsläppen såväl globalt som regionalt och lokalt. Från förindustriellt försumbara utsläppsnivåer medförde industrialiseringen och användningen av fossila bränslen under 1900-talet en brant ökande koncentration av koldioxid i atmosfären parallellt med att den globala uppvärmningen ökade.

Ytterligare ett medskick från Region Jönköpings län som rör åtgärdsområdet resurseffektivt byggande är att Nässjö kommun med sin starka profilering och kompetens inom träområdet har goda förutsättningar att tydligare lyfta fram potentialen med träåvara och att främja trä som fossilfritt materialval för exempelvis nybyggnation.

Region Jönköpings län bedömer att åtgärdsområdena med tillhörande inriktningar på ett övergripande plan beskriver den stora samhällsomställning som krävs för att uppfylla Parisavtalet. Det kan dock

<p>konstateras att föreslagen klimat- och energistrategi inte innehåller någon kvantifiering av de åtgärdsinriktningar som anges eller de önskvärda förändringar av uppföljningsindikatorerna som föreslås. Det innebär att det inte är möjligt att bedöma om föreslagen klimat- och energistrategi är tillräckligt ambitiös för att uppnå reduktionsmålet (Mål 1) i linje med länets koldioxidbudget.</p> <p>Strategin uppges vara ett verktyg för Nässjö kommunkoncens systematiska och målinriktade arbete. Region Jönköpings län bedömer att föreslagen strategi kan kompletteras med en tydligare beskrivning av hur kvantifierade mål och konkreta åtgärder ska arbetas fram för att uppfylla angivna mål i allmänhet och reduktionsmålet i synnerhet. Detta mot bakgrund av att föreslagen målsättning är en radikal förändring jämfört med den nuvarande reduktionstakten i kommunen som geografiskt område.</p> <p>Eftersom kommunkoncernen saknar rådighet över alla koldioxidutsläpp som sker i kommunen krävs även en omfattande samverkan med näringsliv och andra aktörer som finns och verkar i kommunen som geografiskt område. Strategin kan med fördel kompletteras med en tydligare beskrivning av hur denna samverkan ska ske. I detta arbete har exempelvis länets klimatråd en viktig roll. Vi vill även uppmuntra till utvecklingsdialog och kunskapsutbyte med Regional utveckling och Energikontor Norra Småland i frågor som rör energi- och klimatområdet; exempelvis rörande resvaneundersökningar, cykelstrategi m.m. Region Jönköpings län är också medfinansier i flera pågående och planerade utvecklingsprojekt i länet som syftar till kompetens- och teknikutveckling inom klimat- och energiområdet.</p>	<p>Delmål läggs till.</p> <p>Ett avsnitt om genomförande läggs till.</p> <p>Vi uppskattar denna typ av samverkan.</p>
<p>Svenska kraftnät</p> <p>Svenska kraftnät har tagit del av förslaget till klimat- och energistrategi för Nässjö kommun. Vi har inga specifika synpunkter på strategins innehåll, men vill passa på att understryka vikten av att de transmissionsnätanläggningar som finns i</p>	

<p>kommunen tas i beaktande i det kommunala planeringsarbetet.</p> <p>För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till Systemutvecklingsplan 2022-2031 på vår webbplats, www.svk.se</p>	<p>Avsnittet om eldistribution kompletteras med relevant information från systemutvecklingsplanen.</p>
<p>Eksjö kommun</p> <p>Eksjö kommun har tagit del av samrådsförslaget och har inget att erinra.</p>	
<p>Vaggeryds kommun</p> <p>Vaggeryds kommun anser att strategin är välarbetad och att den tar ett helhetsgrepp i energi- och klimatfrågan. Det är positivt att strategin utgår från länsgemensamma uppgifter såsom länets klimat- och energistrategi samt länets koldioxidbudget. Strategin skulle med fördel kunna kompletteras med tydligare åtgärder och aktiviteter för hur målen och inriktningarna ska kunna nås alternativt hänvisa till vart sådana aktiviteter och åtgärder finns beskrivna.</p>	<p>Strategin kompletteras med ett avsnitt om genomförande.</p>
<p>Vetlanda kommun</p> <p>Det är ett väl genomarbetat dokument och det ligger väl i linje med den regionala klimat- och energistrategin. Strategin kommer ge vägledning för organisationen och ger underlag för att påvisa förflyttningar och analys av resultat.</p> <p>I planen beskrivs att det finns en stor marginal för ökad elkonsumtion inom det befintliga nätet.</p> <p>Det beskrivs också att en framtida ökad produktion av förnybar el från vind och sol skapar stora variationer och behov av att utjämna och lagra el. Ett helt riktigt resonemang men hittar inte något om behovet av att möta variationerna.</p> <p>En annan fundering är om det går att uppskatta någon framtida förändring i konsumtionen av el? Att nätets överföringskapacitet räcker är bra men hur bedömer ni den framtida efterfrågan och hur kan ni säkerställa tillgången när den behövs?</p>	<p>Ett avsnitt läggs till om detta.</p> <p>Ett avsnitt om framtida elbehov läggs till.</p>

<p>Med andra ord utjämning, lagring och försörjningstrygghet.</p> <p>Nationellt görs prognoser avseende ökad elkonsumtion på 10–30 % de närmaste 10 till 15 åren och det får man förhålla sig till lokalt.</p> <p>Beroende på hur mycket fossilt fordonsbränsle som ska fasas ut borde det ha en betydande inverkan på elkonsumtionen de närmaste 10–15 åren. Exempelvis för Vetlanda kommun skulle det med en omställning på 50 % från diesel och bensin till el innebära en ökning av elkonsumtionen med drygt 100 GWh vilket motsvarar ca 25 % av dagens elförbrukning.</p> <p>En framtidsspaning avseende energiförbrukning i fastigheter och bedömt kommande krav. Hur ser ni på det?</p> <p>Sammanfattningsvis saknar Vetlanda kommun en framtidsbild. Inte riktningar och mål utan en mer beskrivande bild hur det ser ut i Nässjö, exempelvis 2035. Vad är det jag ser när jag ser mig omkring?</p>	<p>Målen kompletteras med energieffektivisering.</p> <p>Vi har valt att inte skapa en egen framtidsbild utan har omsatt vad länsstrategins framtidsbild innebär i form av mål och åtgärder för Nässjö kommun.</p>
<p>Naturskyddsföreningen Nässjö</p> <p>Övergripande synpunkter</p> <p>Den senaste uppdateringen av den nationella emissionsdatabasen ger vid hand att Nässjö behöver minska sina koldioxidutsläpp med drygt 23 procent per år för att leva upp till Parisavtalet. Det är viktigt att förstå att det är inget självändamål att leva upp till åtagandena i avtalet. Det är en förutsättning för att vara någorlunda säkra på att vår civilisation ska kunna hantera klimatförändringarna på ett förhoppningsvis kontrollerat sätt och därmed en fråga om självbevarelse. Nivåerna i Parisavtalet är inte någon garanti, utan uppskattas ge oss en 50-procentig chans, att klara 1,5 gradersmålet. Det är vår generations och våra efterkommandes ödesfråga vi har i våra händer. Det finns många aspekter på klimatförändringarna och många områden som är berörda men det allra viktigaste och mest övergripande: Vi måste lämna fossilsamhället. För att lyckas krävs djärva politiker och engagerade medborgare. Kommunen är en viktig aktör i klimatomställningen och alla beslut inom alla</p>	<p>Avsnittet om koldioxidbudget uppdateras och målen ses över.</p>

<p>områden bör bedömas också utifrån hur de påverkar klimatomställningen.</p> <p>Vidare bör strategin kunna kompletteras med slutsatserna i en riskanalys där det framgår vilka påfrestningar klimatförändringarna kommer att innebära för Nässjö kommuns geografiska område i ett kortare och längre perspektiv.</p> <p>Vision</p> <p>Dokumentet skulle med fördel beskriva en vision av hur ett omställt Nässjö ser ut. Hur ser kommunen ut 2030 respektive 2045?</p> <p>Förankring</p> <p>Samverkan måste ske med ett antal aktörer, näringsliv, region, medborgare. Arbeta med medborgardialoger och medborgarråd. Inte bara utifrån färdiga förslag utan verkligen från grunden. Samarbeta med civilsamhället.</p> <p>Uppföljning</p> <p>För att få driv i omställningsarbete krävs övervakning och kontinuerlig uppföljning. Tillsätt en partiöverskridande styrgrupp och resurser på tjänstepersonsnivå att ta fram åtgärder, driva och följa upp arbetet med en klimatomställning.</p> <p>Vi föreslår en tvärpolitisk arbetsgrupp som får i uppgift att bereda och bevaka arbetet. Kommunen måste också ha motsvarande organisation på tjänstepersonsidan för att ta fram åtgärder, driva och följa upp arbetet med en klimatomställning. En ytterligare förstärkning i arbetet skulle kunna vara ett klimatråd motsvarande vad Lund har med externa experter som stöttar kommunen i arbetet med omställning.</p> <p>Kommunikation</p> <p>Redovisa kommunens utsläpp av växthusgaser genom att ha med nyckeltalet ”utsläpp av växthusgaser” i kommunens årsredovisning och att årligen kommunicera hur utvecklingen går. Publicera status och åtgärder på hemsidan. Se till att kommunens förtroendevalda och nyckelpersoner i förvaltningar och bolag tar del av den mer detaljerade uppföljningen av utsläppsläget per sektor, som planeringsunderlag.</p>	<p>Det här dokumentet fokuserar på hur Nässjö kommun kan bidra till att minska koldioxidutsläppen. Konsekvenser av klimatförändringarna hör hemma i en risk- och sårbarhetsanalys som underlag för klimatanpassningsåtgärder.</p> <p>Vi har valt att inte skapa en egen framtidsbild utan har omsatt vad länsstrategins framtidsbild innebär i form av mål och åtgärder för Nässjö kommun.</p> <p>Vi håller med om betydelsen av samverkan med näringsliv och civilsamhälle.</p> <p>Samverkan drivs via Klimarådet på länsnivå, där länsstyrelsen, kommuner, regionen och näringslivet medverkar. Det är ett etablerat och väl fungerande samverkansforum. Det bedöms inte vara aktuellt att i klimat- och energistrategin föreslå bildande av ett motsvarande forum på lokal nivå. Klimat- och energifrågor riktade till näringslivet samordnas av Nässjö Näringsliv AB.</p> <p>Genomförande och uppföljning läggs till i strategin.</p>
--	---

<p>Uppmärksamma förändringsarbetet!</p> <p>Nedan återfinns synpunkter under respektive rubrik i Klimat- och energistrategin.</p> <p>Syfte</p> <p>Första punkten bör uttrycka vad nämnder och bolag ska bidra med. T.ex. ”...där samtliga nämnder och bolag aktivt bidrar”. Förslag: ”...till minskad energianvändning, minskade utsläpp av växthusgaser, ökad biologisk mångfald och klimatanpassningar för samhället att möta klimatförändringarna.”</p> <p>Koppling till andra strategier</p> <p>Globala mål</p> <p>Klimatstrategin har bäring även på mål 15 ”ekosystem och biologisk mångfald”. Klimatförändringarna innebär svåra påfrestningar på våra ekosystem och ju mer diversifierade vi kan hålla dem desto robustare står vi inför framtiden.</p> <p>Sveriges miljömål</p> <p>Generationsmålet bör nämnas. Det har också bäring på kommunens fokusmål. ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”</p> <p>Regionala mål</p> <p>Biogasöverenskommelsen innebär bland annat en prioritering av gasfordon vid upphandlade transporter. Vi förespråkar el där det är möjligt. Även de biogena utsläppen, vilket biogasen genererar, bidrar till ökade växthusgaser och uppvärmning. Tyvärr tas inte dessa med i den officiella statistiken men det gör dem inte mindre påverkande. Kommunen bör verka för en elektrifiering av transporter så långt som möjligt.</p> <p>Kommunala mål</p> <p>Översiktsplan för Nässjö kommun</p> <p>Solcellsparkar ”bör endast uppföras på mark som saknar andra möjliga användningsområden. Parkeringsytor, Skogsvallen, handelsområdet Almenäs, simhallen, ICA, handelsområdet Sörängen, parkeringen vid Nässjö Näringsliv på</p>	<p>Vi bedömer att befintlig formulering är tillräckligt tydlig. Vad de ska bidra med framgår av målen och inriktningarna.</p> <p>Mål 15 läggs till.</p> <p>Generationsmålet läggs till.</p> <p>Avsnittet är en ren beskrivning av den politiskt beslutade biogasöverenskommelsen.</p> <p>Synpunkterna vägs in när strategi för storskalig produktion av solexklusive principer för placering utifrån översiktsplanens ställningstaganden tas fram (se åtgärdsområde ”Förnybar energi”)</p>
--	--

Industrigatan. Frankrike är föregångare på det här området. Man lagstiftar om skyldighet att montera solceller över parkeringsytor med fler än 80 platser.

Kommunen bör överväga ett bättre nyttjande av ledningsgator för flera ändamål så som solceller, cykelvägar och biotoputveckling.

Parkeringsstrategi

Parkeringsstrategin medger reducering av p-norm med max 30 procent vilket är begränsande om kommunen vill arbeta med kraftig dynamisk motivation till ett omställt samhälle. Det finns exempel på projekt p-tal ned till 0,4 i utkant av tätort i utbyte mot bilpool och cykelpool och där det faktiska utfallet innebär ett nyttjande så lågt som under 0,2. Tillräcklig pendlarparkering bör säkerställas. Finns det möjligt att villkora parkeringen kopplat till ett nyttjande av kollektivtrafik och göra den bokningsbar (se hela resan)?

Riktlinjer för trafiksäkra och miljövänliga resor

Vi saknar något om hur samåkning uppmuntras och hur mötesplanering beaktar möjligheten till kollektiva resor.

Måltidspolicy

De nationella målen för ekologiska livsmedel är 60 procent till 2030. Region Jönköping har uppnått 61 procent ekologiska livsmedel medan Nässjö köper endast 14 procent ekologiskt. Det placerar kommunen först på plats 223 bland landets samtliga kommuner. Ekologiskt producerad mat har stor betydelse för våra ekosystem och ökad efterfrågan stöder ekoproducenter i att våga satsa på ekologisk produktion och uppmuntrar ett långsiktigt hållbart jordbruk.

Avfallsplan

Bör uttryckas som en målsättning per invånare för att mätetalet ska vara oberoende av befolkningsförändringar.

Nuläge i Nässjö kommun som geografisk plats

Det finns en inriktning under åtgärdsområdet transporter och resor som handlar om att kombinera cykel och bil med kollektivtrafik.

Riktlinjerna ska revideras.

Revidering av avfallsplanen pågår.

<p>Energianvändning</p> <p>Stryk benämningen naturgas och använd det av språkrådet rekommenderade fossilgas. Förekommer inte biogas i använd energi?</p> <p>Koldioxidbudget</p> <p>Uppdaterade siffror i den nationella emissionsdatabasen visar att Nässjö behöver sänka de territoriella utsläppen med drygt 23 procent per år på grund av att utsläppen sedan senaste mätningen har ökat. Strategin bör inte fixera vid en viss procentsats då resultatet av minskningar av utsläpp ger förutsättningar år för år. I skrivande stund så krävs det minskningar på drygt 23 procent per år. Värt att notera är också att rapporteringen i nationella emissionsdatabasen sker med fördröjning. Kommunala utsläppsdata redovisas med 1,5-2 års fördröjning.</p> <p>Övergripande klimat- och energimål för Nässjö kommun</p> <p>1. Nivåerna på minskningarna av koldioxidutsläppen måste korrigeras utifrån de nya uppgifterna i nationella emissionsdatabasen.</p> <p>Åtgärdsområden</p> <p>Transporter och resor</p> <p>Underlätta för samåkningsinitiativ. Samåkningsalternativ vid möten. App som verktyg för planering?</p> <p>Cykelväg till Boda återvinningsanläggning och vidare till Fredriksdal samt till övriga till centralorten närliggande samhällen som Solberga, Grimstorp och Stensjön.</p> <p>Samhällsplanering</p> <p>Vi stöder förtätning men förespråkar en annorlunda syn på handels- och industriområdena som i huvudsak saknar grönska. Överlag bör stadsmiljöer utvecklas till grönare områden. Bevara redan befintliga grönytor med uppvuxen vegetation.</p> <p>Se över alternativ till hårdgjorda ytor framför asfalt.</p> <p>Uppmuntra trädgårdsägare i framför allt tätort att öka den biologiska mångfalden. Det skulle kunna göra stadsmiljöerna till oaser för</p>	<p>Begreppet byts ut. Tyvärr finns inte biogas med i SCB:s statistik på kommunal nivå, vilket har förklarats i texten.</p> <p>Vi delar synpunkten. Avsnittet skrivs om.</p> <p>Målen formuleras om.</p> <p>Detta ingår i inriktningarna. Handlingsplanen blir mer konkret, vilket beskrivs i avsnittet om genomförande, som läggs till.</p> <p>Detta är statliga vägar, som Trafikverket äger och ansvarar för.</p> <p>Inriktningen om förtätning under ”Lokalisering av bebyggelse” förtydligas med att behovet av grönska ska tillgodoses.</p>
--	--

insekter, groddjur och fåglar. Arbeta i samma riktning med kommunens grönområden och öka volymen växtlighet.

Bebyggelse

Kommunen bör använda livscykelanalyser för att kravställa gränsvärden på nyproduktion, se Boverket. Alternativ till traditionell avloppshantering, separation grävatten.

Offentliga lokaler och anläggningar bör analyseras utifrån verkningsgrad, nyttjade timmar, och utredas för möjlighet till flexibelt nyttjande i syfte att minimera nyproduktion vilket ger stor klimatnytta jämfört med att bygga nytt då det mest klimatnyttiga är att inte bygga.

Konsumtion och livsstil

Utveckla återanvändning av material, bl.a. byggmaterial.

Miljövänlig livsmedelshantering, ekologiskt, säsonganpassning och minskat matsvinn.

Förnybar energi

Bredda åtgärdsområdet genom att byta namn till Energi. Här bör mål kring energieffektiviseringar preciseras då det mest klimatnyttiga är energi som aldrig används.

Verka för industrikuster där företagen drar nytta av varandras restvärme och biprodukter.

Småskalig vindkraft bör med fördel kunna placeras vid industriområden och trafikleder i kombination med utökad installation av solceller både på tak och markmonterade vid trafikleder och parkeringsytor. Ett gott exempel är Frankrike som lagstiftar om obligatoriska solcellstak på större parkeringsytor.

Angående fjärrvärme till nybyggda villor, sid 25. Är det motiverat att med dagens byggteknik där det är möjligt att bygga lågenergi- och passivhus att överväga fjärrvärme?

Gröna näringar och natur

Stöd jordbruksnäringen med informationsinsatser kring regenerativt jordbruk.

Livscykelanalys finns med som exempel.

Vi bedömer att separation av grävatten inte är en åtgärd för minskad klimatpåverkan.

Det sker en prövning av alla föreslagna investeringar i budgetprocessen. Här går ekonomistyrningen och klimatnyttan hand i hand, eftersom investeringar i byggnader alltid medför höga kostnader och undviks om det är möjligt.

Inriktningarna går i linje med detta.

Åtgärdsområdena följer indelningen i fokusområden i länsstrategin. Detta åtgärdsområde, liksom länsstrategins fokusområde med samma namn, handlar om produktion av energi. Effektiviserad energianvändning tas upp inom de övriga åtgärdsområdena.

Stycket flyttas till nytt avsnitt om distribution av fjärrvärme.

Vi fokuserar på det som kommunen kan påverka. Kommunen har ingen personal med kompetens inom jordbruk. Det vi kan stödja jordbrukare med är energirådgivning.

Skogens nettoupptag av koldioxid kan öka genom åtgärder som ökar tillväxten eller

<p>Naturskyddsföreningen anser att Nässjö kommuns skogsförvaltning ska vara inriktad på hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk. Det skulle kunna inspirera skogsägare till ett hållbart skogsbruk. Kan kommunen bedriva ett skogsbruk inriktat på kvalitetsvirke för egen användning?</p> <p>Utbildningsinsatser för skolbarn för ökad kunskap för samband i naturen och mänskighetens beroende, skog, vatten, klimat. Vi förespråkar ett återupptag av Naturskolan som tidigare bedrevs på Ekomuséet i Bodafors.</p> <p>Näringsliv och affärsutveckling</p> <p>Kan tågspår till industriområden vara ett alternativ?</p> <p>Indikatorer</p> <p>Det finns i strategin endast 4 mål, två avser minskning av koldioxidutsläpp/fossila bränslen och två avser energiproduktion. Målen behöver vara precisa och uppställda utifrån åtgärdsområde. Konkretisera! Hur ska koldioxidutsläppen minska med 23 procent för att uppfylla Parisavtalet? Vi ska ha klart för oss att nivåerna i Parisavtalet ger oss en 50-procentig chans att klara temperaturnivåerna som förhandlades fram. Vi är tvungna att sänka utsläppen med de här nivåerna.</p> <p>Hur ska arbetet gå till och vilka resurser tillsätts för att driva utvecklingen i rätt riktning? Vi har mycket ont om tid så det behövs en plan. Konkreta åtgärder efterlyses och en uppskattning av hur mycket respektive åtgärd minskar utsläppen av växthusgaser. Utpekande av vilken/vilka delar av kommunkoncernen som har ansvar för åtgärder inom respektive område krävs.</p>	<p>minska avverkningarna. Kommunens skogsförvaltare bedömer att vi har en bra balans mellan gallring och hyggen idag. Att gå över till 100 procent hyggesfritt skulle få en negativ ekonomisk påverkan. Vi kan istället begränsa hyggenas storlek och utformning, avverka skogen när den uppnått mogen ålder samt gallra och plantera rätt trädslag för maximal tillväxt.</p> <p>Återstart av naturskolan är en budgetfråga, som inte behandlas i klimat- och energistrategin.</p> <p>Kombiterminalen i Gamlarp möjliggör användning av tåg nästan ända fram till slutmålet. Diskussioner om industrispår pågår i arbetet med industrimarksutveckling. Det finns ännu ingen inriktning, och klimat- och energistrategin bedöms inte vara rätt dokument för ett ställningstagande om detta. Målen arbetas om och delas upp i delmål.</p> <p>Ett avsnitt om genomförande läggs till. I handlingsplanerna ska ansvarsfördelning ingå.</p>
<p>SAFE</p> <p>Allmän synpunkt på strategin Synpunkt: Om möjligt använda så kallade Sankey-diagram som tydligt anger flödena från energislag till användning</p> <p>Transporter Tillägg första punkten: Verka för attraktiv och robust tåg- och busstrafik för ett ökat pendlade med kollektivtrafiken mellan</p>	<p>För att kunna ta fram Sankey-diagram behövs konsultstöd. Vid framtagande av tidigare versioners Sankey-diagram har konsult handlats upp gemensamt i länet. Så har inte skett denna gång och vi har inte prioriterat att avsätta resurser för att beställa ett Sankey-diagram till denna strategi.</p>

<p>kommuner och tätorter inom kommunen för fritid och arbete.</p> <p>Synpunkt: Viktigt att inte binda upp kommunen helt till eldrivna fordon. Hur miljövänlig en elbil är beror på många olika faktorer. Här finns också produktionsmässiga flaskhalsar vad gäller metaller och tillgång på el. En bilflotta med varierade drivmedel är att föredra ur risksynpunkt.</p> <p>Synpunkt: Förtydliga vad som är biogas och fordonsgas</p> <p>Samhällsplanering Synpunkt: Förtätning av bebyggelse måste ske med varsamhet, så att det blir attraktivt att bo hänsyn tas till grönområden.</p> <p>Tillägg: Planera för tätortsbebyggelse med blandade funktioner (bostäder, arbetsplatser, allmän och kommunal service i kransorterna)</p> <p>Bebyggelse Synpunkt: Fastighets AB Linden är en viktig spelare att använda i arbetet.</p> <p>Konsumtion/livsstil Ny punkt: Kommunen bedriver ett aktivt folkhälsoarbete gentemot kommunmedlemmarna på lämpliga sätt; gärna lokalt för att motivera.</p> <p>Gröna näringar/natur Synpunkt: Genom NNAB kan nätverk förstärkas hos de gröna näringsidkarna.</p>	<p>Formuleringen ändras till ”verka för attraktiv, robust och <i>utbredd</i> tåg- och busstrafik för ett ökat pendlande med kollektivtrafiken”.</p> <p>Noteras.</p> <p>Fordonsgas, som är metangas som har uppgraderats till drivmedel, kan bestå av såväl biogas som fossilgas. ”Fordonsgas” byts ut mot ”biogas” i strategin för att betona att det är förnybar gas fordonen bör drivas med.</p> <p>Behovet av grönska förtydligas i strategin.</p> <p>Vi bedömer att ”service” innefattar alla typer av service, såväl allmän som kommersiell.</p> <p>Vi delar uppfattningen och bolaget har varit med i framtagandet av strategin och är viktiga för genomförandet.</p> <p>Folkhälsa är viktigt. Vi bedömer dock att synpunkten mer rör social hållbarhet än klimat- och energistrategins syfte att motverka klimatförändringarna.</p> <p>Noteras.</p>
---	--